

NESTNIK

Letnik XXII.

Celovec, petek, 24. november 1967

Štev. 47 (1330)

Odločni ukrepi britanske vlade

da bi zagotovila izboljšanje sedanjega gospodarskega položaja

Odkar je jeseni 1964 prevzela oblast v Veliki Britaniji laburistična stranka, je prišlo že do raznih ukrepov, ki so bili na videz sicer nepopolni, vendar je njih uveljavitev narekoval položaj britanskega gospodarstva, o katerem nihče ni več dvomil, da je „nevarno bolno“ in potrebuje zato nujno ustrezna „zdravila“.

V ta okvir sodijo tudi najnovejši ukrepi, ki jih je britanska vlada objavila ob koncu minulega tedna. Predvsem je to sklep o razvrednotenju britanskega funta za 14,3 odstotka, kar pomeni, da se vrednost funta zmanjšala od 2,80 na 2,40 dolarja. Poleg tega pa se je vlada v Londonu odločila še za celo vrsto drugih ukrepov.

Odločitev o razvrednotenju funta bo imela daljnosežne posledice tako na znotraj kakor tudi na zunaj. Britanija bo morala vse potrebščine, ki jih uvaža iz drugih držav, zdaj plačevati dražje, nasprotno pa se bodo njeni izdelki, namenjeni za izvoz, na svetovnem tržišču pocenili. Zaradi tega bo v Britaniji

prišlo do občutnega zvišanja življenjskih stroškov. Po drugi strani pa bo razvrednotenje britanskega funta prizadelo tudi vse druge države, kajti na svetovnem tržišču bodo morale konkurirati bistveno cenejšim britanskim proizvodom, poleg tega pa se bodo povečale težave pri njihovem izvozu v Brita-

nijo. Zato niti ne preseneča, da so se nekatere države ravnale po zgledu Britanije in so prav tako razvrednotile svojo valuto; večina držav — med njimi sta tudi Avstrija in Jugoslavija — pa je sporočila, da hočejo vrednost svojih valut ohraniti.

Najhujšo reakcijo je sklep londonske vlade seveda sprožil v Angliji sami, kjer je prišlo do ostre kritike na račun laburistične vlade. Vodilni položaj med kritiki razumljivo zavzema konservativna stranka, ki pa pri tem očilno pozablja oziroma zamolči, da je vzroke za zdaj potrebne ukrepe v veliki meri treba iskati v politiki, ki jo je v britanskem gospodarstvu skozi dolga leta uveljavljala prejšnja konservativna vlada. Toda kdo bo opozarjal na svojo lastno krivdo, če ima možnost, da jo zvali na drugega? Tega recepta se dosledno držijo britanski konservativci, ki pa poleg tega spretno izrabljajo še težave, ki jih ima sedanja vlada tudi v vrstah lastne stranke, kjer ji predvsem s strani zelo vplivnih sindikatov zamerijo, da hoče najprej o zdraviti gospodarstvo, namesto da bi izvedla obljubljeni socialni reformi. Tako se je premier Wilson s svojo vlado znašel v zelo težavnem položaju, saj se oglašajo celo že glasovi, ki zahtevajo razpis splošnih volitev.

Nasprotno pa v krogih, ki položaj ocenjujejo stvarno, prevladuje mnenje, da so bili sedanji ukrepi nujno potrebni. Še več: prepričani so, da bodo morale prej ali slej slediti še nadaljnje neuprijetne odločitve, če se bo hotela Britanija dokončno izkoptati iz sedanje gospodarske „bolezni“.

Neonacisti v Zahodni Nemčiji

se pripravljajo za „pohod na Bonn“

Nevarnosti, na katero so doslej opozarjali samo v naprednih krogih, se polagoma začinjajo zavedati tudi še ostale demokratične sile v Zahodni Nemčiji. Ta nevarnost se imenuje neonacizem, ki se v zadnjem času vedno bolj očitno in hkrati tudi precej uspešno uveljavlja v obliki tako imenovane NPD — nacionalno demokratske stranke. Pri letošnjih deželnozborskih volitvah v nekaterih zahodnonemških deželah je ta stranka dobila svoje prve mandate, zdaj pa se — kakor splošno ugotavljajo — pripravlja za »pohod na Bonn«, kjer računa z določenim številom poslancev v zveznem parlamentu.

NPD je bila ustanovljena leta 1965, ima trenutno kakih 25.000 članov, svoje celice v 76 odstotkih vseh zahodnonemških okrožij, predvsem pa ima svoj »program«, ki ga je dobila na nedavnem kongresu v Hannoveru. Kdor je delovanje te stranke zasledoval že prej in predvsem poznal »zeljnik«, na katerem je zrasla, tistega program NPD gotovo ne bo presenetil. Vsekakor pa je za današnje razmere v Zahodni Nemčiji dovolj značilno, da je v političnem življenju že spet mogoče uveljavljati načela, ki so skoraj dobesedno prevzeta iz nekdanjega programa Hitlerjeve NSDAP, oziroma voditi politično kampanjo z gesli, kakršnih se je svoječasnno posluževal nacistični propagandni minister Goebbels.

Vse to se namreč dogaja v Nemčiji iz leta 1967. Dogaja se pod imenom NPD, o kateri pa si je treba biti na jasnem, da ni nekakšen »nov začetek«, ampak »samo nadaljevanje« nečesa, kar je bilo v Nemčiji že prej. Tukaj ni mišljena le doba nacizma, marveč tudi in predvsem čas po drugi svetovni vojni, ko so meročajne politične sile v državi dopuščale (deloma morda celo pomagale), da je šel razvoj v smer, za katero so značilni pojavi, kot je trenutno NPD. Precejšnje »zasluge« ima pri tem tudi marsikateri vodilni politik iz Bonna, katerega izjave in stališča so bila naravnost vzpodbuda najbolj ekstremnim predstavnikom politike nacionalizma in revanšizma.

Danes, ko začenja tako seme roditi prve sadove, se seveda pojavljajo glasovi, ki govorijo o razumljivi zaskrbljenosti in potrebnih ukrepih. Tako imenovana »akcija za rešitev demokracije«, kjer igrajo vodilno vlogo sindikati, je bila aktivna že med samim kongresom NPD v Hannoveru. Ob tej priložnosti je bilo slišati zanimivo ugotovitev: »V imenu demokracije lahko govorijo tudi norci, toda

v naši deželi so bili taki norci že na vladi.«

Da se kaj takega ni moglo zgoditi tudi današnji razvoj v Zahodni Nemčiji kaže zelo podobna znamenja, postaja vedno bolj očitno. V vseh strankah so si na jasnem, da bo pri državnozbornih volitvah leta 1969 NPD uspelo prodreti v zvezni parlament; prognoze glede njenega zastopstva segajo od 15 do 50 mandatorov. Nekateri vidijo edino možnost, da bi preprečili ta razvoj, v spremembi volilnega zakona. Tako se je tudi predsednik parlamenta Gerstenmaier te dni izrekel za uvedbo tako imenovanega večinskega sistema, s katerim pa vrata v parlament ne bi bila zaprta le za neonaciste, marveč tudi za vsako manjšo demokratično stranko.

Delitev človeštva na dve kategoriji

predstavlja eno izmed največjih nevarnosti za mir

V Združenih narodih se pripravljajo za drugo svetovno gospodarsko konferenco, ki bo meseca februarja prihodnjega leta zasiedala v New Delhiju, glavnem mestu Indije. Kakor na prvi taki konferenci, ki je bila v Ženevi, bo v prvi vrsti šlo za razprave o potrebnih ukrepih, s katerimi bi zmanjšali sedanji prepad med industrijsko razvitim delom sveta ter deželami v razvoju. Kljub vsem dosedanjim naporom je namreč ta prepad čedalje večji in predstavlja danes eno izmed največjih nevarnosti za svetovni mir.

Kakšno je razmerje med razvitimi in nerazvitimi državami, povedo naslednja dejstva:

■ Razvite dežele razpolagajo z močno tehnično znanstveno bazo, ki skoraj popolnoma manjka nerazvitim deželam. Medtem ko imajo razvite dežele Zahoda že nad 1000 dolarjev narodnega dohodka na prebivalca, je v celi vrsti držav Latinske Amerike, Afrike in Azije ta še vedno med 50 in 100 dolarji. Za primerjavo nekaj podrobnih podalkov: Na Japonskem znaša narodni dohodek na prebivalca 850 dolarjev, v Grčiji 590, v Španiji 570, v Jugoslaviji 500, na Portugalskem 420, v Turčiji 250 dolarjev itd.

■ Nerazvite dežele sicer ustvarjajo vsako leto večjo proizvodnjo, vendar pa v mnogih deželah prebivalstvo narašča hitreje kot narašča obseg poljedelske proizvodnje. Cene industrijskih proizvodov, ki jih te dežele uvažajo iz razvitih držav, nenehno naraščajo, medtem ko cene surovin, ki jih izvažajo, nasprotno celo nazadujejo. Leta 1960 so znašali dolgovi nerazvitih dežel 10 milijard dolarjev, lani pa so narasli že na 40 milijard.

Mimo vsega tega pa je tragično, da po številu prebivalstva dve največji državi sveta, namreč Kitajska

in Indija, trošita tako ogromne vsote za oborožitev. Indija porabi na primer kar polovico svojega državnega proračuna za vojaške namene, čeprav znaša narodni dohodek v tej državi le 70 dolarjev na prebivalca in leto. Glede Kitajske so mednarodni opazovalci mnenja, da bo postala ena izmed štirih velikih sil, ki bodo že v najkrajši bodočnosti odločale o usodi Azije. Te so Amerika, Sovjetska zveza, Kitajska in Japonska. Kitajski nacionalni produkt na leto je približno 950 milijonov dolarjev, torej toliko kot na Japonskem. Toda razlika ni samo v tem, da ima Kitajska mnogo več prebivalcev, marveč predvsem v dejstvu, da gre velik del kitajskega dohodka za oborožitev, medtem ko potroši Japonska zdaj v te namene zelo malo.

Razmerje med razvitimi in nerazvitimi deželami morda najbolj osvetljuje podatek, da je v obdobju od leta 1960 do 1966 narodni dohodek na prebivalca v nerazvitih deželah narasel letno le za 2 dolarja, medtem ko je znašal porast v razvitih državah kar 60 dolarjev. Spričo tega strokovnjaki menijo, da bodo nerazvite dežele potrebovale najmanj 35 do 40 let, da bi dosegle industrijsko raven razvitih držav. Toda to je še najbolj optimistična ocena, kajti mnogi celo računajo, da bo za tak razvoj potrebno obdobje vsaj dveh generacij.

Za udeležence konference, ki se naj bi čez dobra dva meseca začela v New Delhiju, bo problemov vsakoraj dovolj in bi bilo samo želeli, da bi na tem posvetovanju napravili tudi že prve korake po poti praktičnega in konkretnega ukrepanja, kajli s teoretičnimi razpravami in donečimi deklaracijami gotovo ne bo mogoče urediti problema, ki postaja čedalje bolj pereč za bodočo usodo človeštva.

Dan republike v Jugoslaviji

Prihodnji teden — 29. novembra — bodo v Jugoslaviji spet obhajali največji državni praznik, namreč Dan republike, ki ga vsako leto praznujejo v spomin na dogodke, kateri pomenijo edinstveno prelomnico v zgodovini jugoslovanskih narodov.

● 1942 — od 26. do 28. novembra je bilo v Bihacu prvo zasedanje AVNOJ (Antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije), na katerem je bil izvoljen posebni izvršni odbor kot najvišji organ nove v narodnoosvobodilnem boju porajajoče se države.

● 1943 — 29. novembra je bilo v Jajcu zgodovinsko II. zasedanje AVNOJ, ki je postal prva iz predstavnikov vseh jugoslovanskih narodnosti sestavljena narodna skupščina — vrhovno zakonodajno in izvršno narodno predstavniško telo nove Jugoslavije.

● 1945 — 29. novembra je prva po osvoboditvi izvoljena ljudska skupščina proglasila Jugoslavijo za demokratično, na enakopravnosti vseh narodnosti zgrajeno federativno republiko ter uzakonila pridobitve narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije.

Dan republike 29. novembra spominja torej na rojstvo nove Jugoslavije, ki je med zadnjo vojno vzbujala pozornost s svojim junaškim odporom proti fašističnemu okupatorju, po vojni pa je deležna mednarodnega priznanja zlasti s svojo dosledno politiko miroljubnega sožitja med narodi in državami.

Svoj državni praznik bodo jugoslovanski narodi letos spet obhajali tako s proslavami kakor z delovnimi uspehi. Začetek teh proslav bo že v nedeljo, ko se bodo predstavniki vseh republik zbrali v Bihacu, kjer bo slovesna akademija, posvečena 25-letnici zasedanja AVNOJ.

Odločnost vietnamskega ljudstva

Predsednik severnovietnamske vlade Pham Van Dong je — očitno kot odgovor na nedavno izjavo ameriškega predsednika Johnsona glede morebitnih razgovorov med »vsemi prizadetimi« — v intervjuju z nekim francoskim novinarjem odločno poudaril, da glede konca vietnamske vojne ni mogoč nikakršen sporazum z Ameriko. Dejal je, da gre Severnemu Vietnamu v tem boju za načela; »če pa gre za tako pomembna načela, potem sporazum ni mogoč«.

Nasprotno pa je predsednik severnovietnamske vlade označil kot »zanimivo idejo« predlog, naj bi člani ameriškega kongresa obiskali Severni Vietnam in se na licu mesta osebno prepričali o posledicah, ki jih imajo nenehni napadi ameriških bombni-

kov. Vsako prošnjo za tak obisk hoče severnovietnamska vlada skrbno pretehtati, vendar vidi pri tem »nekatero probleme«, ki se v glavnem nanašajo na varnost »gostov«. Pri tem je očitno mislil na to, kako naj bi ameriške politike, ki bi prišli v Severni Vietnam, dovolj uspešno zavarovali pred bombami ameriških letal.

V Hanoi prevladuje mnenje, da se bo vojna še bolj zaostрила, vendar pa se bo ljudstvo Severnega Vietnam — kakor je izjavil Van Dong — »bojevalo do zmage, ne glede na to, koliko časa bo trajala vojna in kakšno ceno bo treba plačati«.

Da je cena, ki jo vietnamska vojna zahteva že zdaj, zelo visoka, mora tudi Amerika vedno bolj občutiti na lastni koži. Nevarno se namreč veča število ameriških vojakov, katerih življenje se izteka daleč stran od domovine na vietnamskem bojišču. Zato pa nenehno narašča tudi število tistih, ki zahtevajo konec vojskovanja. Za nevsakdanji protest proti vojni se je prejšnji mesec odločila skupina štirih ameriških mornarjev: dezertirali so z letalonosilke »Intrepid« ter preko Japonske potovali v Sovjetsko zvezo, kjer so preko televizije odločno obsodili »umazano vojno« v Vietnamu.

Spremembe v zveznem svetu

Izid nedavnih deželnozborskih volitev na Zgornjem Avstrijskem je privedel do važnih sprememb tudi v zveznem svetu, kjer imajo svoje zastopnike zvezne dežele. Zaradi poraza, ki ga je doživela na Zgornjem Avstrijskem, je ÖVP namreč zgubila večino tudi v zveznem svetu, kjer ima zdaj s SPÖ enako število poslancev. To bo imelo za posledico, da bodo socialisti lahko zavrnili zakonske osnutke, ki bi jih ÖVP v parlamentu izglasovala proti njihovi volji.

Novo razmerje sil v zveznem svetu pa narekuje tudi potrebo po novi razdelitvi odborov. O teh spremembah sta se obe stranki sporazumeli na seji, na kateri so razpravljali o nadaljnjem »voznem redu« za proračunsko razpravo.

Huda zima

Kakor vsa znamenja kažejo, bomo v letošnji zimi najbolj občutili posledice gospodarskega zastoja v naši državi. Mimo te resnice ne morejo javnosti spraviti vsa olepšavanja, s katerimi so zadnje tedne govorniki ÖVP tako radodarni. Mimo tega dejstva javnosti tudi ne more zavesti plačilna bilanca, ki se je po podatkih narodne banke v prvih devetih mesecih vidno popravila.

Letošnja zima bo v avstrijskem gospodarstvu in na trgu dela posebno huda. Primanjkljaj v državnem proračunu se je v zadnjih mesecih podvojil na 7,5 milijarde šilingov, na kreditnem trgu pa vlada mrtvilo. Hranilne vloge neprestano naraščajo, povpraševanje za krediti pa upada, kakor upada tudi njihov obseg. V gospodarsko politični negotovosti se domača podjetja večinoma nočejo lotiti večjih investicij, tuja podjetja pa denar kopičijo, da bi v ugodni situaciji prišla do še večjega vpliva na gospodarstvo in na gospodarska podjetja, na katerih imajo interes. Medtem so tudi državne investicije zaradi naraščajočega primanjkljaja v državnem proračunu popustile. Sicer je sedaj v parlamentu osnutek zakona za pokritje tega primanjkljaja, do učinka pa ta v prihodnjih tednih in mesecih skoraj ne bo prišel, ker je treba denar najprej dobiti v glavnem na inozemskem trgu, preden bo mogoče z njim poživiti investicijsko dejavnost.

V takih okoliščinah je razumljivo, da zaskrbljenost za delovna mesta med sindikalnimi krogi narašča. Že tekoma leta je število brezposelnih v naši državi naraslo za 9000, čeprav se je število inozemskih delavcev zmanjšalo. Za zimski čas pa sindikati računajo, da se bo število brezposelnih gibalo med 140.000 in 150.000. Da bi se gospodarska dejavnost poživila in da bi prišlo do zopetne gospodarske rasti, sindikati na eni strani zahtevajo povečanje investicij v gradbeništvu, kar bi lahko omililo zimsko brezposelnost, na drugi strani pa zahtevajo sproženje gospodarske rasti potom povečanja kupne moči s prilagoditvijo zaslužkov na porast cen, ki so tekom leta vidno narasle.

Na zboljšanje gospodarskega položaja v naši državi pa tudi v prihodnjem letu ni računati. Optimisti sicer menijo, da utegne do zboljšanja priti že v drugi polovici prihodnjega leta. To mnenje zagovarjajo z napovedjo, da bo javna roka — to so država in zvezne dežele — prihodnje leto več investirale, kakor so letos. Računajo, da bo država lahko investirala 18 milijard šilingov, zvezne dežele pa nadaljnjih 8 milijard, skupno torej 26 milijard šil., kar naj bi bilo dovolj za zopetno poživitev avstrijskega gospodarstva. Resnejši krogi vendar trdijo, da o takem obsegu javnih investicij v prihodnjem letu skoraj ni mogoče računati. Možnost njihove realizacije je že dvomljiva ob pogledu na deficit, ki ga že sam osnutek državnega proračuna izkazuje v višini 9,5 milijarde šilingov. Ta osnutek pa ravno tako kot letošnji skriva nevarnost, da bo deficit tekom leta še narasel. S tem pa bodo imele tudi zvezne dežele in občine manj denarja na razpolago, kakor sedaj računajo. Možnost poživitev gospodarske rasti pa je poleg tega v veliki meri odvisna od splošnega gospodarskega razvoja v Zahodni Evropi, zlasti pa v Zahodni Nemčiji, s katere gospodarstvom se naše gospodarstvo čedalje bolj prepleta.

Tako torej ni le očitno, da bo letošnja zima za naše gospodarstvo trša od zim zadnjega desetletja, marveč je tudi že precej jasno, da se gospodarski položaj tekom prihodnjega leta še ne bo zboljšal. Večja je zaenkrat nevarnost, da se bo poslabšal.

KLJUB ZVIŠANJEM TARIF:

Položaj železnic slabši kot je bil

Kljub lansnemu zvišanju tarif storitev zveznih železnic za okroglo 30 odstotkov izkazuje njihov proračun v prihodnjem letu okroglo 3179 milijonov šilingov primanjkljaja. S tem bo prihodnjeletni primanjkljaj zveznih železnic za 657 milijonov višji, kakor je v letošnjem proračunu, v primerjavi pa celo za 721 milijonov šilingov večji. Pri tem je najmanj razumljivo, zakaj bodo prihodnje leto dohodki zveznih železnic kar za 248 milijonov nižji od letošnjih dohodkov.

Izdatki zveznih železnic so v prihodnjeletnem proračunu predvideni z 11,94 milijardami šilingov. S tem so za 3,7 odstotka višji od predvidevanj letošnjega proračuna in za 14,1 odstotka višji od lanskih dejanskih izdatkov. K temu znesku pridejo še izdatki v izrednem proračunu v višini 939 milijonov šilingov. Najbolj bremeni proračun veliko število upokojencev. Le-to bo začetkom leta znašalo 82.710, medtem ko bo število aktivno zaposlenih znašalo le 79.202. Medtem, ko bo število aktivno zaposlenih padlo za 808, se bo število upokojenih železničarjev povečalo za 355.

Ko je odbor za finance in proračun avstrijskega parlamenta koncem tedna obravnaval proračun zveznih železnic, so tako poslanci SPÖ kot poslanci ÖVP z vso odločnostjo zahtevali jasnejši koncept nadaljnega razvoja železnic. Železnice so eno najtežjih bremen države. Temu nasproti je pošta aktivna, vsaj po proračunih za tekoče in za prihodnje leto. Njen proračun za tekoče leto vsebuje viške v višini 280 milijonov šilingov, prihodnjeletni proračun pa v višini 170 milijonov šilingov. Ker odpade skoraj vsa razlika med dohodki in izdatki zveznega ministrstva za promet in poddržavljeno industrijo (ki mu je podrejena tudi pošta) na

železnico, je minister Weiss v zvezi z zahtevanim prometnim konceptom napovedal, da hoče v prihodnjih petih letih število železničarjev zmanjšati za 13.000. V sklop tega koncepta sodi tudi ukinitve nekaterih lokalnih železniških prog, čemer pa se zlasti zoperstavljajo občine in zvezne dežele, ker medtem še ni bilo poskrbljeno za ureditev cesti, da bi lahko prevzele promet, ki teče sedaj po železnici. Sedaj so glede tega v teku razgovori med ministrom za promet in ministrom za gradnje, kateremu pripada tudi uprava cest.

Industrija odpusča delavce

Kakor poroča tiskovna služba avstrijske industrije, so industrijska podjetja med junijem 1966 in junijem 1967 zmanjšala število zaposlenih za 22.000. Koncem junija 1967 je industrija zaposlevala le še 599.000 delavcev in namočencev.

Po panogah gledano je v tem času nazadovalo število zaposlenih v rudnikih in železarnah od 71.415 na 67.085, v tekstilni industriji od 68.585 na 64.871, v usnjarski industriji pa od 15.813 na 14.636. Kot vzrok zmanjšanja tiskovna služba navaja popuščanje naročil in slabo donosnost teh industrij, vsled česar podjetja ne morejo izkoristiti svojih proizvodnih kapacitet.

OECD hvali Jugoslavijo

Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) je svoje zadnje poročilo posvetila Jugoslaviji, ki sicer ni članica te organizacije, vendar pa je kot edina socialistična država z njo tesno asociirana. Poročilo se nanaša na razvoj v Jugoslaviji po uvedbi velike gospodarske reforme leta 1965 in vsebuje vrsto pozitivnih ocen dosedanjega razvoja reforme.

OECD naglašja, da je Jugoslavija z uvedbo gospodarske reforme in z dodatnimi ukrepi, ki jih je uvedla lani in letos, dosegla boljše ravnanje med ponudbo in povpraševanjem. Istočasno je odstranila tudi prekomerno likvidnost lastnega gospodarstva. Uspelo je tudi očistiti plačilno bilanco, katera je bila lani uravnovšana. Z liberalizacijo zunanje trgovine je Jugoslavija zboljšala svojo blagovno menjavo in zunanjo trgovino.

Manj ugodno ocenjuje OECD razvoj cen v Jugoslaviji. S tem v zvezi priporoča Jugoslaviji, da izkoristi sedanji rahli zastoj v konjunkturi za pospešeno izvedbo liberalizacije cen in uvoza. Istočasno naj izpopolni svoj sistem določanja dohodkov z ukrepi, ki bodo omogočili enakomeren razvoj zaslužkov in produktivnosti.

Z oceno jugoslovanskih prizadevanj na področju gospodarske reforme s strani OECD se sklada tudi zanimanje za gospodarsko sodelovanje z Jugoslavijo, ki ga zadnje čase opažamo s strani nekaterih zahodnoevropskih držav, med njimi zlasti s strani Zahodne Nemčije in Avstrije. Pri razgovorih na Dunaju minuli teden je bil ustanovljen skupni kontaktni komite predstavnikov avstrijske in jugoslovanske industrije za sodelovanje na področju jeklogradenj, gradbenih in kmetijskih strojev, strojev za obdelavo lesa, diselmotorjev, armatur in

vagonov. Dogovorjeno je tudi bilo, da se bosta obe državi v povprečni meri zavzemali za skupni nastop na tretjih tržiščih.

Minuli teden pa je bil pri Zvezni gospodarski zbornici Jugoslavije sprejet predlog o ustanovitvi skupne jugoslovansko-francoske zbornice za gospodarsko sodelovanje. Istočasno je bil sprejet tudi predlog, da bo Jugoslavija prihodnje leto sodelovala na 32 mednarodnih sejmih.

Liberalizacija trgovine z vzhodom

Konec minulega tedna je bila na Dunaju podpisana štiriletna trgovinska pogodba med Avstrijo in Poljsko. Ta pogodba že upošteva dejstvo, da je medtem postala Poljska 18. oktobra polnovredna članica GATT. Sporazum, ki je bil med obema državama sklenjen za obdobje 1968—1972 predvideva letno blagovno izmenjavo v obsegu 2 milijard šilingov na vsako stran.

Avstrija bo po tem sporazumu izvažala na Poljsko zlasti sintetična vlakna, izdelke kemične industrije, papir in lepenko ter raznovrstne stroje. Poljska bo v Avstrijo izvažala trda in tekoča goriva, sveže meso, jajca in ječmen, okrogel les ter industrijske pol- in finalne izdelke.

Ob priložnosti podpisa avstrijsko-poljske trgovinske pogodbe je zvezni minister za trgovino, obrt in industrijo, dr. Bock napovedal, da je Avstrija sedaj stopila na pot obsežne liberalizacije trgovine z državami vzhodne Evrope.

POŠIROKEM SVETU

KIÖBENHAVN. — Poljski zunanji minister Adam Rapacki je med svojim obiskom na Danskem izjavil, da želi Poljska evropsko varnost postaviti na bolj stabilno in trajnejšo osnovo. Pri tem je izrazil mnenje, da je prišel čas, ko bi bilo treba misliti na istočasno razpustitev atlantskega in varšavskega pakta, medtem ko je pogoj za evropsko varnost, ki bi temeljila na ravnateljstvu med Vzhodom in Zahodom, priznavanje teritorialno-političnega statusa. Kot enega izmed glavnih evropskih problemov je minister Rapacki poudaril priznanje obstoja dveh nemških držav z normalnimi medsebojnimi odnosi, kajti rešitev nemškega vprašanja je možna le potom sporazuma med obema nemškima državama, in sicer v zvezi z evropskim varnostnim sistemom ter ob soglasju sosednjih držav. Končno se je zavzel za sklicanje posebne konference evropskih držav, na kateri ne bi razpravljali le o varnosti, marveč tudi o sodelovanju v Evropi.

DUNAJ. — Ob koncu minulega tedna je prišlo do „tajnih“ pogajanj med avstrijskimi in italijanskimi strokovnjaki. Za kraj svojega sestanka so izbrali „nevtralni“ London, kjer so razpravljali o zadnjih ponudbah italijanske vlade za dokončno rešitev južnotirolskega vprašanja in predvsem o oblikah mednarodnega jamstva za morebitni sporazum. Z avstrijske strani sta se razgovorov poleg drugih izvedencev udeležila tudi poslanik Kirchschlager in tirolski ravnatelj deželnih uradov Kathrein.

NEW YORK. — Znan ameriški komentator Walter Lippmann je v televizijski izjavi, da preživlja Amerika po njegovem mnenju zdaj najlepší čas, kar se on spominja v svojem 77-letnem življenju. Predsednik Johnson je zaradi vietnamske vojne zagazil tako globoko v močvirje kot predsednik Hoover leta 1932 zaradi gospodarske krize. „Johnson se je znael v položaju, iz katerega ne more najti izhoda, kakor ga tudi Hoover ni našel.“

FRANKFURT. — Zahodni Nemčiji grozi novost, da se bo tik pred božičnimi prazniki znašla pred množično stavko državnih uslužbencev. Gre namreč za 1,6 milijona državnih uradnikov, nadalje za 175.000 uslužbencev in 200.000 uslužbenec železnic. Spričo tega je pristojni minister sporočil, da bo sindikalnim organizacijam predložil nove ponudbe, kajti dosedanja stališča delodajalcev za sindikate niso bila sprejemljiva.

SAIGON. — Vietnamska osvobodilna fronta je tudi letos predlagala premirje za božične in novoletne praznike. Sporočila je, da bo v dneh od 24. do 26. decembra, od 30. decembra do 1. januarja ter od 27. januarja do 2. februarja (budistični novoletni prazniki) opustila vsa sovražna dejanja. Če bo res prišlo do takega premirja, pa je seveda odvisno od ameriških vojaških sil v Vietnamu, ki doslej še niso zavzele stališča k temu predlogu vietnamske osvobodilne fronte.

BERLIN. — Neki predstavnik zahodnonemškega ministrstva za vsenemška vprašanja je izjavil, da znašajo dosedajni stroški za deljeno Nemčijo najmanj sto milijard mark. Kako je prišel do tega zaključka, sicer točno ni znano, pač pa je dejal, da odpade največji del na Vzhodno Nemčijo, tam pa predvsem za gradnjo „obrambnih“ naprav in za vzdrževanje obmejnega stražnega perzonalu.

PRAGA. — Češkoslovaški zunanji minister se ta teden mudil na uradnem obisku na Švedskem in Finskem. Njegov obisk ocenjujejo kot nadaljnji pomemben korak pri razširjanju vsestranskega sodelovanja s skandinavskimi državami, k čemur teži Češkoslovaška zlasti v zadnjih letih. Ker med Češkoslovaško ter Švedsko in Finsko ni neresenih problemov, so v Pragi prepričani, da bo sedanji obisk prispeval k odkrivanju novih možnosti za razširitev političnih, gospodarskih in kulturnih stikov s tema dvema državama.

PARIZ. — Komunistični poslanci so v francoski skupščini zahtevali posebno razpravo o nevarnosti, ki preti zaradi hitrega vzpona neonacistične nacionaldemokratske stranke v Zahodni Nemčiji. Francoska vlada po zahtevi komunističnih poslancev naj določi politiko, ki bi preprečila Franciji, da bi postala sodelavka ali štev pangermanizma, marveč mora prispevati k zaustavitvi razvoja agresivnih sil in ohraniti demokratične in miraljubne sile vsega nemškega naroda.

STOCKHOLM. — Na Švedskem bodo kmalu začeli graditi most, o katerem sodijo, da bo najdaljši v Evropi. Dolg bo 6060 metrov in širok 13 metrov ter bo imel 153 nosilcev. Povezoval bo švedsko vzhodno obalo z baltskim otokom Oelandom, drugim največjim otokom Švedske. Most naj bi dogradili do leta 1972, gradbene stroške pa cenijo na približno 20 milijonov dolarjev. Doslej najdaljši most v Evropi imajo na Nizozemskem; dolg je 5021 m.

NEW YORK. — Amerika je te dni dosegla 200 milijonov prebivalcev. Po številu prebivalcev zavzema Amerika četrto mesto na svetu, in sicer za Kitajsko, ki ima 710 milijonov prebivalcev, nadalje Indijo s 498 milijoni in Sovjetsko zvezo z 233 milijoni prebivalcev. Pred 177 leti, ko je Amerika sprejela prvo federalno ustavo kot neodvisna država, so našli kamaj 3.930.000 prebivalcev.

BEOGRAD. — Na cesti med Beogradom in Obrenovcem se je minuli teden pripetila strašna prometna nesreča. Polno zaseden avtobus je po rahlem trčenju s tovornjakom-tankerjem zavozil s ceste ter strmoglavil več metrov globoko v Savo. Pri tem so razen osmih oseb izgubili življenje vsi potniki. Po prvih podatkih je nesreča zahtevala 25 človeških življenj.

WASHINGTON. — Švedski zunanji minister Torsten Nilsson in ameriški zunanji minister Dean Rusk sta imela pogovor, med katerim sta razpravljala predvsem o vprašanjih Vietnamu in Srednjega vzhoda. Po razgovoru je švedski minister izjavil, da stališča njegove vlade glede Vietnamu niso identična z ameriškimi.

PANAMA. — V Panami so imeli nekaj časa zaprtega nekoga Francis Willarda Keitha, o katerem so sumili, da gre za pobeglega šefa gestapa Heinricha Müllera. Ko se je izkazalo, da gre za pomola, so Keitha spet izpustili.

MINISTER ZA KMETIJSTVO ZAHTEVA:

Kmetije, omejite proizvodnjo mleka!

Drugače pride kmetijstvo lahko že čez leto dni v položaj, ki ga ne bo mogoče rešiti. Ta stavek trdih in za marsikaterega hrbovskega kmeta krutih besed je zadnji petek na Dunaju pred predstavniki kmetijstva izrekel zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo, dr. Schleizer, ko je z ozirom na evropski položaj na trgu z mlekom in mlečnimi izdelki zahteval omejitev njegove proizvodnje in prehod na povečano proizvodnjo mesa. Istočasno je minister Schleizer napovedal, da bo v kratkem treba v osnovi reformirati sedanje kmetijske tržne zakone. Do te reforme bo prišlo že tekom leta 1968, ukrepi na trgu z mlekom pa predstavljajo že del te reforme.

Vprašanje omejitve proizvodnje mleka je najtesneje povezano z vprašanjem cene klavnih goved. Na zahodnoevropskem trgu je Avstrija s ceno mleka nad povprečjem Evropske gospodarske skupnosti, na trgu z govejo živino pa pod njenim povprečjem. Podobno nesorazmerje obstaja že leta tudi v Avstriji, kjer je proizvodnja mleka za kmeta zanimivejša od proizvodnje mesa. Proizvodni stroški kilograma žive teže so približno enaki proizvodnim stroškom 7 kilogramov mleka, cena kilograma žive teže pa je pri govedih v povprečju le šestkrat tako visoka, kot je cena mleka.

Da bi se omililo to nesorazmerje, je minister napovedal naslednje ukrepe:

— nadaljevanje sedanje akcije za pospeševanje pitanja goved in njena izpopolnitev, da bodo prispevkov deležni tudi rejci krav, ki bodo

- prodajali breje telice, mlada pitana teleta ter živali za dopitanje;
- nadaljno pospeševanje izvoza klavnih goved, kakor dolgo bo zaradi določil EGS otežkočen izvoz v njeno območje;
- boljše izgradnjo molzne kontrole, da se olajša reja plemenske živine;
- pospeševanje izvoza na višjo težo opitanih telet;
- prizadevanje za doseg obnove GATT-kontingenta za izvoz v območje EGS;
- povečani izvoz goved za dopitanje v inozemstvu, če jih je mogoče izvoziti brez carin in drugih odtegnitev.

Minister se je s tem v zvezi zavzemal za povečano pitanje telet na težo 120 kilogramov in za rejo goved za dopitanje v teži 220 do 300 kilogramov, če bo omenjeni GATT-kontingent prišel spet do veljave. Zaustavil se je tudi pri vprašanju 110 milijonov šilingov, ki jih morajo pri predelavi mleka v prihodnjem letu prihraniti mlekarne, kar pa so predstavniki kmetijstva zavrnili, češ da je malo verjelno da bi mlekarne to izvedle in da je že sedaj računati z nadaljnjim znižanjem cene mleka.

Ko je govoril o reformi tržnih zakonov v njihovih osnovah koncem prihodnjega leta, je napovedal, da je treba v tem času pričakovati, da država ne bo več z zakonom garantirala odkupa in cen za mleko in krušno žito, da pa bo zakonito bolj vezala trg za nekatere druge kmetijske pridelke, ki jih v državi še primanjkuje.

Iz vsega sledi, da se kmetovalcem na takomenovanih družinskih kmetijah prihodnje leto, pa tudi še nekaj let naprej obetaja težji čas, kakor so bili. Krivdo za vse to bo nosil edino Bauernbund ÖVP, ki se je vse predolgo v bojznosti za kmečke glasove držal zakonov za ureditev trga z mlekom in krušnim žitom in pri tem zanemarjal pospeševanje specializacije proizvodnje drugih pridelkov domačega kmetijstva, ki jih moramo zaradi tega iz leta v leto več upoštevati.

NA POYABILO SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE:

Gostovanje „Slovenskega okteta“

spet edinstven kulturni praznik našega ljudstva

Le malo je danes na svetu vokalnih ansamblov, ki bi bili deležni tako širokega mednarodnega priznanja, kot ga uživa „Slovenski oktet“ iz Ljubljane. Skoraj že vse dežele Evrope je prepotoval, predstavil pa se je tudi v Ameriki in v Aziji; povsod je bil sprejet z navdušenjem, povsod so pomenili njegovi nastopi edinstvene kulturne užitke, povsod je uspešno izpolnjeval svoje visoko poslanstvo kot najboljši interpret slovenske vokalne glasbe.

Kot takega poznamo in cenimo „Slovenski oktet“ že dolga leta tudi pri nas na Koroškem, saj je bil že večkrat v gosteh po naših krajih, kjer je bil vedno sprejet z bratsko ljubeznijo.

Zato je povsem razumljivo, da je bil za naše ljudstvo od Zilje pa do zadnje vasi v Podjuni spet pravi kulturni praznik, ko je „Slovenski oktet“ v soboto in nedeljo na povabilo Slovenske prosvetne zveze ponovno obiskal naše kraje. Sicer

Obisk v kinu

prav tako zahteva oliko

Ni bolj priljubljene umetnosti in zabave, kot je kino. Prav zaradi te razširjenosti je tudi obisk v kinu manj formalen, veliko bolj »sproščen« kot obisk katerekoli druge kulturne prireditve ali ustanove. Vendar pa tudi za obiske v kinu veljajo določena pravila olike in lepega vedenja.

Ni gledališča brez garderobe in nikakor si ne moremo zamišljati človeka, ki bi sledil gledališki predstavi oblečen v zimski plašč. Pri kinu je to drugače: veliko kinematografov sploh nima garderob, poleg tega pa uporaba garderobe ni obvezna niti pri večini tistih kinematografov, ki jih sicer imajo.

Torej gremo v kino lahko tudi v plašču, le paziti moramo, kako bomo ravnali z njim. Najbolje je, da si ga slečemo, še preden pridemo do svojega sedeža, morda že kar pri vhodu v dvorano. Tu je več prostora in lažje bomo to storili. Ko se vsedemo, moramo položiti plašč na kolena tako, da se ne bo dotikal drugih, kajti sosed ni dolžan držati našega plašča na svojih kolenih.

Do sedeža v vrsti boste prišli kakor v gledališču: šli boste pred svojo spremljevalko (ženo, prijateljico ali znanko), prosili boste tiste, ki že sedijo, da vas spustijo naprej; šli boste seveda z obrazom obrnjenim proti njim in ne s hrbtno. Ko se boste vsedli — brez klobuka na glavi! — sedite mirno in ne vrtite glave na vse strani, ker bodo tisti, ki sedijo za vami, tudi primorani obračati glave na levo in desno.

Zapomniti pa si je treba predvsem

je prišel tokrat v močno spremenjeni, pomlajeni zasedbi, toda prišel je z enako bogatim in pestrim sporedom, predvsem pa je prišel z isto visoko kvaliteto, s katero je v stari zasedbi navduševal v prejšnjih letih. S svojimi tremi koncerti, ki jih je imel na Brnci, v Železni Kapli in v Pliberku, nas je namreč povsem prepričal, da je kljub izmenjavi nekaterih članov ostal tisti „Slovenski oktet“, ki smo ga imeli v spominu od prejšnjih gostovanj — to je vrhunski predstavnik slovenske pevske kulture.

Željo, ki jo je v pozdravnem nagovoru na Brnci izrazil predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Franci Zwitter — da bi bili udeleženci koncerta deležni bogatega kulturnega užitka — je oktet s svojimi nastopi izpolnil v vrhni meri. Med nas je prišel s sporedom, ki je bil izredno pester; predstavil pa ga nam je v izvedbi, ki je bila za vse poslušalce nepozabno doživetje. Naj je bila umetna pesem vključno stvaritev našega velikega Gallusa-Petelina, naj je bila pisana palela narodnih pesmi drugih narodov, ali pa naša vedno lepa in domača slovenska narodna pesem skupaj z napevi Pavleta Kernjaka — v interpretaciji „okteta osmih solistov“ je bila vsaka posebej resničen užitek. To je prišlo do izraza tako v soboto zvečer na Brnci, kakor tudi v nedeljo popoldne v Železni Kapli (kjer je goste pozdravil predsednik SPD „Zarja“ Peter Kuhar) in za zaključek zvečer v Pliberku, kjer je pred-

eno: filmsko predstavo glejte molče, brez odvečnih komentarjev, kajti nihče ni željan poslušati tuje pripombe. Prav tako nikakor ne smete žvižgati, če vam kaj ni všeč, niti ploskati, če vas je kaj posebno navdušilo. Pred seboj namreč nimate živih igralcev kot v gledališču, katerim bi veljali izrazi vaših občutkov.

sednik tamkajšnjega prosvetnega društva Lovro Potočnik med udeleženci koncerta pozdravil tudi jugoslovenskega konzula iz Celovca Željka Jegliča.

ln še nekaj je bilo skupno za vse tri koncerte: povsod je bila že takoj po prireditvi izražena želja po novem obisku. To je najboljši dokaz, da je naše ljudstvo „Slovenski oktet“ tudi v njegovi novi zasedbi sprejelo z iskrenimi prijateljskimi čustvi. Sprejelo ga je kot enega izmed najboljših in širom po svetu priznanih predstavnikov slovenske kulture, h kateri se zavesno priznavamo tudi koroški Slovenci; sprejelo pa ga je tudi kot zaslužnega ambasadorja, ki s svojo pesmijo utira pot k razumevanju in prijateljstvu med narodi.

KULTURNE DROBTINE

● Ta teden zaseda na Dunaju konferenca prosvetnih ministrov evropskih držav članic UNESCO. Svoje delegacije je poslalo skupno 28 držav, od tega je 24 delegacij pod vodstvom pristojnih ministrov. Zasedanje se je začelo z otvoritvenimi govori zveznega predsednika Jonasa, ministra za pouk dr. Pišil-Perčevića in generalnega direktorja UNESCO Renja Maheuja. Na zasedanju razpravljajo o aktualnih vzgojnih problemih, glavni poudarek pa je na problemu visokega šolstva, ki mora biti danes dostopno vsakemu nadarjenemu otroku.

● Letošnji stoletni jubilej slovenskega gledališča so počastili tudi beograjski gledališki umetniki. V ljubljanski Drami je namreč gostoval ansambel Jugoslovenskega dramskega gledališča iz Beograda, ki je za slovensko publiko uprizoril znano dramo „Umazane roke“ francoskega avtorja Sartreja.

● V Leipzigu gre proti koncu letošnji 10. mednarodni festival dokumentarnih filmov, na katerem sodeluje 25 držav, ki so za uradno konkurenco poslale skupno okoli 60 filmov. Festivala se udeležuje tudi kakih 800 gostov in novinarjev iz 40 držav.

● Slovensko gledališče iz Trsta je z velikim uspehom gostovalo v Sloveniji, kjer je v več mestih uprizorilo Pirandellovo komedijo „Saj ni zares“. S tem komadom so se slovenski gledališčniki iz Trsta udeležili tudi tedna slovenskih gledališč, ki so ga letos priredili v okviru mariborske kulturne revije.

● Upadanje zanimanja za kino se nadaljuje, kajli letos so morali v Avstriji zapreti nadaljnjih 18 kino dvoran, medtem ko so jih od leta 1960 dalje zaprli že 195. Trenutno je v Avstriji že 152 kinematografskih podjetij; največ (namreč 303) jih ima Nizija Avstrijska, na Štajersko jih odpade 191, na Dunaj 178, na Zgornjo Avstrijsko 176, na Gradiščansko 88, na Koroško 85, na Salzburg 62, na Tirolsko 50 in na Predarlško 19. Kako nazaduje število obiskovalcev kinopredstav, kaže naslednja primerjava: v prvih petih mesecih lanskega leta so našli že 28,9 milijona obiskovalcev, letos v istem obdobju pa le že 25,6 milijona.

Pogovori treh narodov

Pod geslom »Človek človeku — pogovori, ki združujejo« je celovška ustanova »Evropska hiša« minulo soboto in nedeljo organizirala v Celovcu zanimivo srečanje, katerega so se udeležili zastopniki najrazličnejših poklicev iz Koroške, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine.

Evropska hiša v Celovcu, ki je članica mednarodne zveze Evropskih hiš in ki se smatra za »mesto politične vzgoje in mednarodnega sodelovanja«, je v kratkem času svojega delovanja organizirala že nekaj zanimivih prireditev, ki naj bi prispevale k nadaljnji poglobitvi sodelovanja predvsem med tremi sosednimi deželami. Temu namenu je služilo tudi tokratno srečanje, ki se je od podobnih prireditev razlikovalo zlasti po tem, da zdaj ni tekel razgovor od organizacije do organizacije, marveč neposredno od človeka do človeka: tako je na primer koroški pedagog razgovarjal s prosvetnim delavcem iz Slovenije, slovenski turistični delavec je izmenjal izkušnje s turističnim delavcem iz Vidma, italijanski občinski funkcionar je razpravljal z občinskim funkcionarjem iz Nove Gorice in slovenski mladinci so se sestali z zastopniki koroške mladine.

Namen teh razgovorov »od človeka do človeka« je orisal predsednik celovške Evropske hiše Wunder, ki je dejal, da tudi to srečanje prispeva k zbliznanju in sporazumevanju med narodi. Predvsem mladino je pozval, naj bo enotna v veri v človeštvo in v veri v Evropo. Celovski podžupan Flucher je izjavil, da so se v Celovcu po drugi svetovni vojni učili iz napak preteklosti in tako je Celovec postal mesto srečanj. Podpredsednik deželnega zbora Pawlik je spomnil na dobre odnose med sosednimi deželami, medtem ko je deželni glavar Sima v svojem pozdravnem pismu izrazil željo, naj bi tudi to srečanje prispevalo k razumevanju in narodni strpnosti na stikališču treh držav. »Izven programa« se je oglasil še velikovski dr. Mayrhofer, vendar je njegov odnos do dvojezične šole in s tem skupne vzgoje otrok dveh narodnosti le preveč dobro znan, da bi mogli verjeti njegovim besedam o združenju Evrope kot »sadu stikov med ljudmi«.

Srečanje kot tako pa je bilo vsekakor zanimiv poskus in obetajoč začetek nove oblike neposrednih stikov med tremi sosednimi narodi.

Letopis gradiščanskih Hrvatov

Kot deseta knjiga Hrvatskega fiskarskega društva v Železnem (Eisenstadt) je izšel koledar gradiščanskih Hrvatov za leto 1968, ki je hkrati tudi letopis Hrvatskega kulturnega društva na Gradiščanskem. Več kot 200 strani obsegajočo in bogato ilustrirano knjigo je tudi tokrat uredil znani kulturni delavec Ignac Horvat.

Koledar oziroma letopis gradiščanskih Hrvatov tudi tokrat posreduje zanimiv pregled zgodovine in današnjega življenja hrvatske narodne skupnosti na Gradiščanskem. S podrobnimi dogodki in uspehi nas seznanja članek, v katerem so nanizani podatki o delovanju Hrvatskega kulturnega društva kot osrednje organizacije gradiščanskih Hrvatov. Našteta je cela vrsta tamburaških in pevskih koncertov, predavanj in drugih prosvetnih prireditev, govora je o je-

zikovnih tečajih in drugih seminarjih, prav tako pa tudi o stikih, ki jih gradiščanski Hrvati vzdržujejo z matičnim narodom v Jugoslaviji. Poseben članek je posvečen pestri dejavnosti Hrvatskega akademskega kluba na Dunaju, spoznamo pa tudi vse hrvatske učitelje, ki delujejo na Gradiščanskem.

Poleg zanimivih prispevkov iz zgodovine gradiščanskih Hrvatov ter predvsem bogatega izbora njihove literature pa vsebuje koledar tudi še posebne članke za mladino, za žene in za gospodarje, tako da bo s svojo pestro vsebino lahko zadovoljil vsestranske interese. Kol tak pa bo stare in mlade bralce spremijal skozi celo leto in jim odkrival lepote materinega jezika.

Cena koledarja gradiščanskih Hrvatov je 20 šilingov in ga lahko naročite tudi v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu.

O plemenu in plemenskih predsodkih

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

11. Odbor strokovnjakov je sprejel naslednje zaključke, ki se tičejo družbenih vzrokov rasnih predsodkov:

a) Gospodarski in družbeni vzroki rasizma se pojavljajo zlasti v družbi, sestavljeni iz kolonov, kjer se srečujejo pogoji, označeni po veliki neenakosti v zvezi z oblastjo in lastnino, na določenih mestnih področjih, kjer so se ustvarili geti, katerih prebivalci ne uživajo enakopravnosti pristopa do služb, do stanovanj, do političnega življenja, do vzgoje in do upravljanja pravice, kakor tudi v številnih družbah, kjer dodeljujejo gospodarske in socialne naloge, ki so v nasprotju z etiko njenih članov in izpod njihove časti, skupini različnega izvora, ki jo zasmehujejo, grajajo ali kaznujejo, ker sprejema nase te naloge.

b) Osebe, ki trpijo za določenimi osebnostnimi kompleksi, so lahko še posebno nagnjene k sprejemanju in izražanju rasnih predsodkov. Male skupine, združenja in socialna gibanja določene vrste ohranjajo in predajajo večasih rasne predsodke. Vendarle je treba iskati korenine teh predsodkov v družbenem in gospodarskem sistemu, ki se nanaša na skupnost, o kateri je govor.

c) Rasizem ima pogostoma dodaten učinek. Diskriminacija oropa določeno skupino enakopravnosti in ustvarja iz tega problem. Pogostoma očitajo potem tej skupini njene razmere, kar privede do novih opredelitev rasistične teorije.

12. Glavni tehnični prijemi, ki jih je treba uporabljati za pobijanje rasizma, obstajajo v tem, da se spremeni socialni položaj, iz katerega se porajajo predsodki, da preprečimo tistim,

ki so polni predsodkov, da bi lahko delovali v skladu s svojim prepričanjem, ter da se borimo proti samim lažnim idejam.

13. Nihče ne bi mogel zanikati, da terjajo bistvene spremembe družbenega ustroja, ki omogočajo izločitev rasnih predsodkov, večasih politične odločitve. Toda prav tako je jasno, da se za izločitev teh predsodkov lahko učinkovito in naglo uporabijo določeni instrumenti napredka, kot so na primer pouk in druga sredstva gospodarskega in socialnega razvoja, organi obveščanja in sodstvo.

14. Šola in druga sredstva gospodarskega in socialnega napredka so lahko zelo učinkovito orodje za boljše razumevanje in za uresničitev vseh možnosti, ki jih ima človek. Lahko se tudi na široko uporabijo za ovekovečenje diskriminacij in neenakosti. Bistvenega pomena je torej, da se viri vzgoje ter gospodarske in socialne akcije vseh držav uporabijo na ta dva načina:

a) Šole morajo paziti, da uvajajo v svoje programe znanstveno razlago o plemenu in o enotnosti človeštva ter da se ne delajo žaljive razlike glede tega ali onega naroda niti v učbenikih niti v učilnicah.

Ker postaja znanje, katero mora širiti klasični ali strokovni pouk, vedno bolj pomembno, se morajo hkrati s tehničnim razvojem dati šolski viri in vsi drugi viri popolnoma na razpolago vsem skupinam prebivalstva brez omejitev ali diskriminacij.

b) Poleg tega mora družba, ko imajo določene skupine iz zgodovinskih razlogov nižjo raven vzgoje, sprejeti takšne ukrepe, da to stanje popravi. Kolikor je to mogoče, morajo

ti ukrepi težiti k temu, da otroci ne občutijo omejitev, ki so povezane z zadevnim okoljem.

Upoštevač točno vlogo učiteljev pri uresničevanju vsakega učnega programa, je treba posvečati posebno pozornost njihovi vzgoji. Treba je pomagati učiteljem, da spoznajo, v kolikšni meri so prežeti s predsodki družbe, v kateri živijo, ter jih vzpodbujati, da se tem predsodkom odpovedo.

15. Javne ustanove in drugi prizadeti organi morajo posvečati posebno pozornost izboljšanju stanovanj in možnosti zaposlitve žrtev rasizma. Ti ukrepi ne bodo delovali samo kot protiutež posledicam rasizma, ampak bodo lahko tudi pozitivno prispevali k temu, da se spremeni obnašanje rasistov.

16. Znano je, da pridobivajo občila vedno večjo važnost za širjenje znanja in za razumevanje, vendar ni njihov potencial še natančno znan. Zato so potrebne raziskave o družbeni uporabi teh občil, da bi ugotovili njihov vpliv na ustvarjanje nagnjenj in obnašanje v zvezi z rasnimi predsodki in z rasno diskriminacijo. Ker imajo občila vpliv na zelo široke množice, ki so zelo različne po stopnji izobrazbe in socialni ravni, imajo lahko zelo veliko vlogo pri zaostritvi ali izločitvi rasnih predsodkov. Ljudje, ki imajo opravka z občili, morajo vzpodbujati razumevanje med skupinami in med ljudstvom. Izogibati se morajo stereotipnemu prikazovanju drugih narodov, ki bi jih osmešilo. Ko urejajo novice, ne smejo poudarjati rasnega izvora oseb, za katere gre, ko nimajo njihova dejanja nobene zveze s tem izvorom.

17. Pravna ureditev je eno izmed glavnih sredstev, s katerim se zagotovi enakopravnost posameznikov in eno izmed najbolj učinkovitih orodij v borbi proti rasizmu.

Splošna izjava o človeških pravicah, spreje-

ta decembra 1948, kakor tudi mednarodni sporazumi in dogovori, ki so začeli veljati kasneje, lahko učinkovito prispevajo k borbi proti vsem krivicam rasnega izvora na nacionalni kakor tudi na mednarodni ravni.

Nacionalna zakonodaja mora postaviti rasistično propagando in vsa dejanja, ki se opirajo na rasno diskriminacijo, izven zakona. Poleg tega mora splošna politika, ki je izražena v tej zakonodaji, vezati ne le sodišča in sodnike, ki imajo nalogo, da poskrbe za njeno spoštovanje, marveč tudi vse javne ustanove ne glede na njihovo raven ali značaj.

Ne bi mogli seveda zahtevati, da bi zakonodaja takoj odstranila vse predsodke. Vendarle pa lahko na daljši rok spremeni splošno zadržanje in ravnanje, ker lahko zaščiti žrtve dejanj, katera se opirajo na predsodke, in ker lahko daje učinkovit zglede, podprt z dostojanstvom sodišč.

18. Vladajoče skupine večasih sprejemajo in tolerirajo narodnostne skupine, ki so žrtve diskriminacije v eni ali drugi obliki s pogojem, da se popolnoma odpovedo svoji kulturni bitnosti. Treba je poudariti nujnost vzpodbujanja teh narodnostnih skupin, da ohranijo svoje kulturne vrednote, tako da bodo lažje prispevale k obogatitvi celotne kulture človeštva.

19. V današnjem svetu izvirajo rasni predsodki in rasna diskriminacija iz zgodovinskih in družbenih pojavov in zato jih skušajo upravičiti, nepravilno sklicujoč se na avtoriteto znanosti. Dolžnost vseh strokovnjakov bioloških in družbenih znanosti, filozofov in raziskovalcev, ki se ukvarjajo s podobnimi vedami, je, da strogo pazijo na to, da rezultatov njihovih raziskav ne zlorablajo tisti, ki hočejo širiti rasne predsodke in dajati potuho diskriminaciji.

Koroška posveča gradnji šol veliko pozornost

Pod predsedstvom deželnega glavarja Sime so v ponedeljek v Celovcu zasedali kuratorji za gradnjo obveznih šol. Po odobritvi računskega zaključnega računa za leto 1966 in predhodnega računskega pregleda za tekoče leto, je bil sprejet sklep o gradnji šol v prihodnjih treh letih. Pri tem je bilo rečeno, da bo v prihodnjem letu za dograditev obveznih šol na razpolago 80 milijonov šilingov, poleg tega pa še 54,4 milijona šilingov za gradnjo 44 telovadnic.

V letu 1968 bo iz skladov za gradnjo obveznih šol sofinancirana gradnja 46 poslopij ljudskih šol z 258 razredi. V ta načrt so bile vzete še štiri glavne šole s 34 razredi, zakar bo porabljenih 6,5 milijona šilingov. Tako bo v prihodnjem letu zgrajenih 291 razredov glavnih šol, kar bo stalo 33,5 milijona šilingov. Po oceni nujnosti so bili med drugimi z dvojezičnega ozemlja vzeli v načrt 3 razredi glavne šole v Vetrinju, 3 razredi v Železni Kapli, 8

razredov v Sinči vasi, 8 razredov v Čajni in 10 razredov v Št. Jakobu v Rožu. Vse te šole bodo dobile tudi telovadnice. Telovadnice bodo tokom šestih let nadalje dobile glavne šole v Bekšanju-Maloščah, Borovljah, Grebinju, Labotu, Podkloštru, Šmohoru, Vajskri in Velikovu.

V načrt za leto 1969 je bila vzeta gradnja 12 poslopij ljudskih šol s 93 razredi.

Kuratoriji so se v naslednjem po-

drobneje bavili s sestavo načrta gradnje ljudskih šol v letu 1970. V zadevni načrt je bilo sprejetih 8 šol s 53 razredi. Gradnja poslopij ljudskih šol se bo 1970 pričela med drugimi tudi v Grabštanju in v Celovcu-Festung, poleg teh osmih šol pa bosta povečani ljudski šoli v Podkloštru in Velikovu in sicer vsaka za 8 razredov. V tem letu se bo pričela tudi preureditev sedanjega poslopja stare glavne šole v Železni Kapli za potrebe ljudske šole, ki bo imela 7 razredov.

Deželni glavar Sime je s tem v zvezi opozoril, da v preteklosti zaradi pomanjkanja šolskih prostorov v deželi ni bilo mogoče misliti na gradnjo telovadnic, sedaj pa je na počil čas, ko je mogoče zadostiti tudi tej potrebi, vsaj kar tiče glavnih šol. Deželi je uspelo, da je pri pogajanjih o finančni izravnavi tudi država pristala na svoj delež k gradnji šol. Ta prispevek služi sedaj gradnji telovadnic in bo zadostoval za 34 telovadnic, deset nadaljnjih pa bo zgrajenih z normalnimi deželnimi in občinskimi sredstvi. Te telovadnice ne bodo služile le šolam, marveč tudi lokalnim športnim združenjem za njihov trening, zlasti v zimskem času.

S tem v zvezi je deželni glavar Sime urgiral tudi pospešeno gradnjo srednjih šol, ki sodi v pristojnost države. Istočasno je urgiral tudi ustanovitev koroške univerze in dodal, da so šole fundamenti uspešnega gospodarskega razvoja in najvažnejši stebel za oblikovanje razvoja časa odgovarjajoče infrastrukture in za pridobitev novih delovnih mest v industriji.

Petdeset delovnih nezgod na dan

Začetkom tedna je bil pri inštitutu za pospeševanje gospodarstva celovške zbornice obrtnega gospodarstva seminar o preprečevanju nezgod pri delu, ki ga je inštitut priredil skupno z oddelkom za obvarovanje pred nezgodami splošne nezgodne zavarovalnice. Pri tem je bilo ugotovljeno, da število nezgod na delovnem mestu iz leta v leto narašča.

Lani je v koroškem območju splošne nezgodne zavarovalnice prišlo do 11.689 nezgod pri delu v industriji, obrti in trgovini, kar pomeni, da v teh nezgodah nezgode pri kmetijskem in gozdnem delu niso vštete. To število nezgod je izredno visoko, če upoštevamo, da je z njimi na 1000 zaposlenih odpadlo 89 nezgod in da se je vsak delovni dan pripetilo 50 nezgod pri delu.

Temu odgovarjajoče narašča tudi število oseb, ki so zaradi nezgode postale za delo nesposobne in ki morajo živeti od delovne invalidnine. Njihovo število je koncem minulega leta znašalo 4221. V decembru minulega leta je bilo na teh invalidnih izplačanijh 2.370.043 šilingov ali — v povprečju — 562 šilingov na invalida.

»GLOSARJEVI ZAPISKI«

Ali je šport še šport?

Ni dar vsakogar razumeti športno žilico tolikih ljudi, ki ponorijo, kadar zagledajo žogo. Pri športnih tekmah kar vre v njih. Zgodi se celo, da nedolžni ljudje zgubijo imetje, da utrpijo krivico, prezir, gmotno škodo in pridejo celo ob življenje samo zato, ker drugi v športnem ognju ne prenesajo, da je zletela žoga malo nesrečno v gol. Tako se vsak šport nekje preliva v tragiko, ko terja neobzirno in surovo človeška življenja za prazen nič, in v komiko, ko veljajo več mišice kot duhovne vrline človeka. Res, malo nerodno postaja človeku, ko bere v tisku slavošpeve o bikoborcih in boksaških kot n. pr.: »Nina Benvenuti (boksar) so v Trstu sprejeli triumfalno, ko se je vrnil iz Amerike, kjer je pobil konkurenta Griffitha.« Takih in podobnih poročil iz športnega sveta kar mrgoli.

Leta 1902 se je pri igri Škotska proti Angliji v Glasgowu podrla tribuna, pri tem je zginilo življenje 25 gledalcev, 500 pa je bilo ranjenih.

Leta 1946 je bilo pri neki igri v Boltonu ubitih 33 oseb, ranjenih pa okoli 50. To je bila največja nesreča v zgodovini angleškega nogometa. Največja nesreča no-

Sovjetski mladinski ansambel v Beljaku in Celovcu

Od 10. novembra naprej gostuje širom Avstrije 75-članski mladinski folklorni ansambel »Siverko« iz Arhangelska ob Belem morju na skrajnem severu Sovjetske zveze. V narodnih nošah nastopa s plesi, petjem in instrumentalno godbo. Na svojo turnejo po Avstriji je ansambel prišel po turnejah v Bolgariji in na Poljskem.

Da Koroško bo ansambel prispel iz Bregenza in bo najprej nastopil v Beljaku, nato pa v Celovcu. V Beljaku bo nastopil v četrtek 30. novembra ob osmih zvečer v slavnostni dvorani delavske zbornice, v Celovcu pa v petek 1. decembra zvečer ob osmi uri v slavnostni dvorani delavske zbornice.

Nastopa sodita v vrsto proslav petdesetletnice Sovjetske zveze, ki ga prireja Avstrijsko-sovjetsko društvo. Vstopnice so v predprodaji pri vratarjih delavskih zbornic v Beljaku in v Celovcu.

Kustos ing. Hans Dolenz PETINŠESTDESETLETNIK

Kustos prazgodovinskega in arheološkega oddelka deželne muzeja v Celovcu, ing. Hans Dolenz je v ponedeljek izpolnil 65. leto starosti. Rojen v Beljaku je že v otroških letih izgubil očeta. Tako nadebudnemu fantu ni bilo usojeno, da bi se po končanju višje državne obrtne šole posvetil nadaljnjemu študiju. Leta 1922 se je zaposlil pri zvezni železniški direkciji v Beljaku.

Kakor v svojih otroških letih se je tudi na svojem službenem mestu rad bavil z zgodovino in se tako leta 1925 povzpel do častnega sodelavca beljaškega muzeja. Pri tem sta mu bila univerzitetna profesorja L. Franz in R. Egger dragocena svetovalca in učitelja. Njegova nadaljna pot ga je vodila do sodelavca zgodovinskega društva za Koroško, do konzervatorja pri uradu za zaščito spomenikov, do direktorja beljaškega muzeja in leta 1942 do uradnega kustosa prazgodovinskega in arheološkega oddelka deželne muzeja v Celovcu. V tem času je imel na skrbi tudi varstvo spomenikov na Gorenjskem in v Furlaniji, pri čemer je bil pozneje deležen vrste priznanj, da jih je ohranil kljub nacističnemu divjanju. V povojnih letih je nekaj časa služboval v Beljaku, leta 1950 pa je spet dobil svoje staro mesto v deželni muzeju v Celovcu.

V Celovcu je veljalo njegovo delo in njegova skrb izkopavinam na Štalenski gori, kjer je prebil vsako poletje. V njegovo delo pa sodijo tudi številne znanstvene razprave o zgodovini Beljaka in okolici, zlasti pa o zgodovini Štalenske gore. Za svoje delo je bil leta 1955 odlikovan z imenovanjem za dopisnega člana avstrijskega arheološkega inštituta, leta 1959 je prejel zlato priznanje za službo za republiko Avstrijo, leta 1965 pa mu je bila priznana nagrada Theodorja Körnerja.

Slaba zaposlitev v zimskih mesecih

V primerjavi z oktobrom minulega leta se je število ljudi brez zaposlitve na Koroškem letos povečalo za 336 oseb. Skupno je bilo pri deželni uradu za delo zaznamovanih 5633 oseb, ki iščejo delo. Med njimi je bilo 1206 moških in 4427 žensk. V primerjavi s septembrom pa se je število oseb, ki iščejo delo, povečalo za 441 moških in za 2694 žensk.

Deželni urad za delo izraža v svojem poročilu tudi zaskrbljenost, da bo število brezposelnih močno naraslo. Gradbena dejavnost v deželi je slabša, kot je bila lani, industrija občuti gospodarsko recesijo, povpraševanje za delovno silo s strani centrov zimskega turizma po zahodnih zveznih deželah pa je skoraj izostalo. Te dežele bodo letos pozimi na Koroškem najele komaj tretjino delovne sile, ki so jo drugače najele.

gometa sploh pa je zahtevala leta 1964 v Limi (Peru proti Argentini) 300 smrtnih žrtev in nad 500 ranjencev. Pred nekaj tedni pa je nogometna bitka v Kayseriju v Turčiji terjala 44 mrtvih in 600 ranjenih. Poleg tega so športni razgrajči uničili več trgovin v mestu Sivas in zažgali hotel, ker so bili lastniki iz tistega kraja, iz katerega so bili tudi igralci nasprotnega tabora.

Šport je danes masovno sredstvo, je zadeva hrupnih navalov in jeznih množic. Pomislimo samo, da ima Avstrija 7 milijonov prebivalcev, od teh pa je 1.100.000 oseb včlanjenih v raznih športnih društvih. Vsak šesti do sedmi Avstrijec je torej aktiven član kakšnega športnega področja. Če postavimo, da vsako športno društvo nastopi samo vsakih 14 dni na kakšni športni prireditvi, potem naštejemo na leto 31 milijonov 200.000 obiskovalcev športnih iger. (Niso pa všteti še stotisoči ne- včlanjeni obiskovalci). Ali z drugimi besedami: vsak (!) Avstrijec prisostvuje 4 do 5 krat na leto športni prireditvi. Na drugi strani pa obiskuje gledališče samo vsak četrti (!) Avstrijec enkrat (!) na leto.

Tako pojmovani šport, ki ga vrhu tega spremlja še pravljanje krvi, je prav gotovo znak propada človeške družbe. Takšen šport, ki ne da bi trenil registrira do 300 mrtvih na nogometno tekmo, nima več opravka s staro modrostjo »mens sana in corpore sano« — zdrav duh v zdravem telesu.

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

PODKLOŠTER. — Občina je v sodelovanju dogradila 52 novih občinskih stanovanj s 34 garažami. Ker se v občini zanima najmanj 200 ljudi za novo stanovanje, so bila razpoložljiva nova stanovanja dodeljena predvsem tistim družinam, ki so stanovale v zasilnih stanovanjih. Ključke do stanovanj so dobile te družine izročene minulo soboto.

BELJAK. — Mestna občina Beljak modernizira oskrbo z vodo, ki bo prišla v korist 70.000 prebivalcem občine in njene neposredne okolice. Prvi del te modernizacije, ki je stal 26 milijonov šilingov, je zaključen, pred kratkim pa je občinski svet odobril izvedbo drugega dela, ki bo stal 27 milijonov šilingov.

LEDINCE. — Novo zgrajena ljudska šola je že v minulem šolskem letu služila svojemu namenu. Ta provizorij je bil vendar končan, ko je bila koncem minulega tedna slavnostna otvoritev poslopja ljudske šole, stanovanjske hiše za učitelje in otroškega vrtca. Pri slavnostni otvoritvi je sodeloval tudi domači slovenski pevski zbor.

VRBA. — Kanalizacija zahodnega območja Vrbskega jezera je stala doslej že 20 milijonov šilingov. S tem je bil dograjen odtok nesnage proti Dravi ter vmesna črpalka in čistilnica. Tudi del lokalne kanalizacije od poslopij ob obali je bil medtem zgotovljen.

CELOVEC. — Stolpnica na Rottauerjevem zemljišču na križišču Rožanske in Beljaške ceste je v surovem stanju zgotovljena. Petnajstnadstropna stolpnica bo imela 16 trgovin, 97 stanovanj in 100 garaž. Z njo mesto ne bo le pridobilo novo moderno poslopje marveč bo v veliki meri odpravljena prometna vrzel na imenovanem cestnem križišču.

KAPLA. — Pred kratkim je občina dogradila mrtvašnico v Kapli, ki jo je župan Sorgo izročil svojemu namenu. Skupno z zemljiščem je stala 350.000 šilingov.

ZELEZNA KAPLA. — Občina je pred kratkim dogradila 24 novih stanovanj in jih izročila veselim najemnikom. S tem se je v občini število občinskih stanovanj povečalo na okroglo 100, občina pa ima v načrtu gradnjo nadaljnjih 20 stanovanj.

KRČANJE. — V nedeljo teden je zaradi igranja otrok z vžigalicami izbruhnil v gospodarskem poslopiju kmeta Jožefa Grilca požar, ki je upepelil poslopje do tal. Ker so pri tem poleg zalog krme zgoreli tudi stroji in nekaj prašičev, cenijo škodo na pol milijona šilingov.

METLOVA. — Podružnica tovarne strojev za tiskanje tkanin Johannes Zimmer bo pričela v kratkem obratovati. Prvi del potrebnih poslopij bo v kratkem zgotovljen, začetkom prihodnjega leta pa bo podružnica zaposlila že okoli 100 delavcev, v glavnem strokovnjakov v obdelavi kovin.

DOB PRI PLIBERKU. — V nočnih urah minulega petka se je iz neugotovljenih vzrokov vnelo gospodarsko poslopje kmeta Šimana Trehtarja v Dobu. Ker je zaradi kratkega stika odpovedala gasilska sirena, je požar zavzel takšen obseg, da ga požarne brambe iz Doba, Pliberka in Vogre niso mogle več ugasiti. Poleg zalog je zgorel tudi traktor, nekaj goved pa je dobilo take opekline, da jih je bilo treba prisilno zaklati.

PO LETOŠNJI SEZONI:

Vrba in njena okolica razočarana

Minulo turistično leto, ki je končalo s 31. oktobrom, je Koroški prineslo manj nočitev kot turistično leto 1965-66. Prvič po drugi svetovni vojni število turističnih nočitev v deželnem merilu ni naraslo, marveč je nazadovalo. Spričo tega je v očigled sedanjemu gospodarskemu razvoju v državi in v Evropi širom dežele zavlada upravičena zaskrbljenost, kakšen bo nadaljni razvoj turizma.

Med občine, ki so od letošnje turistične sezone najbolj razočarane, sodi občina Vrba in njena okolica. V minuli turistični sezoni je namreč število gostov nazadovalo od 83.710 na 79.076. Bilo jih je za 5,5 % manj, kot jih je nočilo v turističnem letu 1965-66. V občini Vrbi sami je njihovo število nazadovalo celo za 7,03 odstotka, čeprav je od leta 1964 na 1965 še naraščalo. Zaradi tega je v občini Vrbi in okolici število nočitev nazadovalo za 6,2 % in sicer od 924.962 na 867.580 nočitev. Ker je v primerjavi z lansko poletno turistično sezono število turističnih postelj naraslo od 13.015 na 13.235, je nazadovala tudi njihova zasedenost od 71 noči v turističnem letu 1965-66

URADNE URE

Celovška podružnica deželne urada Graz zavoda za pokojninsko zavarovanje delavcev bo imela decembra uradne ure

- 5. 12. v Šmohoru, uradno poslopio
- 6. 12. v Brežah, mestni urad
- 12. 12. v Št. Vidu ob Glini, Friesacher StraÙe 1
- 13. 12. v Spittlu ob Dravi, Lutherstraße 4
- 19. 12. v Beljaku, Kaiser-Josef-Platz 1 in
- 20. 12. v Wolfsbergu, Weyerplatz

povsod od 8. do 12. ure dopoldne.

Trgovine v decembru

V predbožičnem času bodo trgovine na Koroškem poslovale tudi v sobotah ves dan. Po sporočilu sekcije za trgovino koroške zbornice obrtnega gospodarstva bodo trgovine v soboto 2., 9., 16. in v soboto 23. decembra odprte do 18. ure, kakor so drugače vsak dan.

Tako imenovana »srebrna« in »zlata« nedelja pred božičem sta bili odpravi že pred leti.

KOLENDAR

- Petek, 24. november: Jan. od Kr.
- Sobota, 25. november: Katarina
- Nedelja, 26. november: Konrad
- Ponedeljek, 27. november: Virgilij
- Torek, 28. november: Gregorij
- Sreda, 29. november: Saturnin
- Cetrik, 30. november: Andrej

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gosmetergasse 10, tel. 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: 2021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

Uzbeška pravljica

Svilena preproga

Zdavnaj nekoč je živel car. Zvedel je, da ima neki siromak prezalo hčer, in poslal je k siromaku snubce.

Snubci so prišli v siromakovo hišo in povedali, kaj car želi. Siromakova hči pa je odgovorila snubcem:

— Pojdite in povejte carju, da sem ga voljna vzeti za moža, ampak samo pod enim pogojem: če je več kakšnega poklica, če zna karkoli delati.

Snubci so se vrnili k carju in mu povedali, kakšen pogoj mu stavi siromakova hči. Sprva se je car jezil, potem pa premislil in sklenil: »Vladati deželi, to zares še ni poklic. Moral se bom česa naučiti.«

Za namestnike je pustil na dvoru vezirje, sam pa si šel iskat poklic. Ogleдал si je

mного delavnic, poskusil to in ono, ampak najbolj všeč mu je bilo preprogarstvo. Našel si je odličnega mojstra — preprogarja in stopil pri njem v uk. V treh letih in treh mesecih se je naučil tkati preproge. Stkal je preprogo in jo poslal v siromakovo hišo.

— Izučil sem se obrli, pogoj izpolnil, — je sporočil.

Siromakova hči je odgovorila:

— Zdaj ko ja car izpolnil pogoj, moram še jaz izpolniti obljubo. Vzamem ga.

Car je pripravil veliko gostijo, posvatoval in vzela siromakova hčer k sebi na dvor.

Kmalu po poroki je brez sledu izginilo v cesarstvu nekaj bogatih trgovcev in novica je prišla tudi cesarju do ušes. Razposlal je svoje ljudi, da trgovce poiščejo. Dolgo so iskali, ampak vse iskanje je bilo zaman.

— Grem pa sam, — je sklenil car. — Ne bom popustil, dokler skrivnosti ne pridem do dna.

Odložil je carska oblačila in se preoblekel, da bi ga nihče ne prepoznal. Ponoči, ko je straža pospala, je odšel z dvora in pohajal po ulicah. Dolgo je hodil in nazadnje zagledal v daljavi luč. Šel je tja in videl, da je krčma. V njej so posedali neki ljudje in jedli. Komaj je odprl vrata, ga je krčmar premeril od nog do glave in vprašal:

— Kaj bi radi?

— Lačen sem, rad bi se odtuščil.

— No, če ste lačni, pa vstopite, — je rekel krčmar in ga odpeljal v zadnjo sobo. Komaj pa je stopil preoblečeni car v sprednji kol, so se tla vdala — in padel je v globino. Pogleda — pred njim stoji razbojnik. Zgrabi carja za roko in ga odvleče v temno klet. Tam sedi še en razbojnik. Vstane, potegne izza pasu velik nož in zarjuje:

— No, kdo je na vrstih?

Prvi razbojnik zgrabi carja za glavo in ga krepko drži. Carju se prvi hip zmede v glavi, potem pa se zbere in prosi:

— Počakajta hipec, saj ne gori. Kaj bi rada? Kri, blago ali denar?

Neznanca rečeta:

— Najprej tvojo glavo!

Car odgovori:

— Mogoče bi vama zadostoval že denar?

— Bil

— Če je tako, počakajta, da stkem preprogo. Odnese jo bosta na dvor in car vama bo dal zanjo tisoč zlatnikov.

Razbojnika sta se posvetovala in sklenila: — No, prav, pokaži svoje mojstrstvo, bova videla, kaj znaš. Ampak dokler boš tkal, ne greš nikamor.

Car je prosil, naj mu prineseta najnujnejše potrebščine za tkanje. Razbojnika sta šla na bazar in nakupila, kar jima je naročil. Car je stkal svileno preprogo in rekel razbojnikoma:

— Odnese ta preprogo na dvor. Car vama bo dal zanjo tisoč zlatnikov.

Razbojnika sta tako tudi naredila. Dvorni sluga je vzel preprogo in jo pokazal vezirju. Vezir je pokazal preprogo carjevi ženi. Ta je spoznala možovo delo in takoj razumela, da se je moralo carju pripetiti nekaj hudega. Naročila je, naj dajo razbojnikoma tisoč zlatnikov, skrivaj pa poslala za njima stražnike. Razbojnika sta bila zlatnikov vesela in sta pohitela naravnost v krčmo, v svoj razbojniški brlog.

Vezir je vzel s seboj mnogo vojakov; obkolili so krčmo, sam pa je vstopil vanjo in carja rešil. V kleti je našel tudi trgovce in še nekaj drugih ljudi, ki so jih bili razbojniki ugrabili.

Razbojnike je ujel in kaznoval.

Car pa je bil siromakovi hčeri hvaležen, ker se je na njeno željo izučil poklica.

Gorje

Na koncu vasi sta živela dva brata, bogataš in siromak. Pa je siromak nekoč prišel k bogatašu in sedel za mizo. Bogati pa ga našene. »Poberi se od mize,« mu reče, »pojdi na gumno vrane odganjat.«

Šel je brat siromak in začel odganjati vrane. Odletele so, a med njimi je bil jastreb — zdaj odleti, zdaj pa spet sede. Utrudil se je že siromak, ko ga je odganjal, pa se je začel kregati nanj. Jastreb pa mu reče:

»Nikar ne živi v tej vasi, tu ne boš doživel sreče, pojdi rajši v drugo vas.«

Vrnil se je siromak domov, pobral otroke in ženo, vzela nekaj obleke in živeža, vrgel čutarico čez ramo in nesel vse skupaj v drugo vas. Gredo po cesti in gredo, gorje — podobno je mehuroku na vodi ali nekaj takega — pa se je obesilo na kmeta in mu pravi:

»Kam pa me nosiš? Jaz se ne ločim od tebe, zakaj ti si moj.«

Pa se je otrokom zahotelo piti in kmet je zavil k reki. Zajel je vode, potem pa je potlačil gorje v čutarico, jo zamašil s čepom in jo z vodo vred zakopal na bregu.

Šli so dalje. Gredo in gredo in glej — vas stoji pred njimi, a na koncu vasi prazna bajta — ljudje so pomrli od glada. Pa so šli in se naselili v njej. Ko že sedijo v bajti, slišijo, kako nekdo vpije s podstrešja: »Spravi me dol! Spravi me dol!« Stopil je kmet v vežo, vzela vrv in zlezal na podstrešje. Tam pa sedi kozliček z rožički — bil pa je to vrag, ne izrekajmo v hiši njegovega imena. Kmet je z vrvo pri-

Dninar Homa razdeli raco

Nekoč je graščak spekel raco pa je nikakor ni mogel razdeliti med hčere in sinove. Pri njem pa je delal dninar Homa. Poklical ga je graščak in mu pravi:

»Razdeli raco med nas!«

Vzel je Homa raco, ji odrezal glavo in jo dal graščaku:

»To gre vam, gospod, vi ste glava vsemu.«

Potem je odrezal vrat in ga dal gospe — saj je ona glavi najbližja. Odrezal je perutki in ju dal gospodičnima — da bi na plesu leteli ko na krilih. Račji nožici je dal mladima gospodoma — da bi dobro jahala.

»Jaz sem pa dninar glup, meni ostane trup,« je rekel še zase. Vzel je raco in odšel. Graščak pa je kar zazijal.

Sto volkov

Pripovedoval je fant:

»Ko sem včeraj šel skozi hosto — to sem se naučil strahu. Komaj sem ušel!«

Pa ga vprašajo:

»Kaj pa je bilo!«

»Pognalo se je za mano kakšnih sto volkov.«

»Oho!«

»Kakšen oho! No če jih ni bilo sto, kakšnih pol sto jih je pa bilo.«

»Saj jih toliko še v hosti ni.«

»Zdaj mi pa še verjame ne! Ampak rečem vam — kakšnih deset se jih je morda podilo za meno.«

»No, nikar ne laži.«

»Kaj pa mi je treba lagati! Pravim vam — ko se je volk pognal za meno...«

»Kje si ga pa videl!«

»Za božjo voljo vendar — za gromom je nekaj šumelo...«

vezal kozlička za roge in ga je hotel rahlo spustiti s podstrešja. A komaj ga je prinesel do lestve, se je v veži kar usulo denarja. Kmet je zlezal s podstrešja pa začel nabirati in nabral ga je za cela dva lonca.

Pa sporoči kmet po ljudeh svojemu bratu, naj pride, da bo živel pri njem. Slišal je to brat in si mislil: — Gotovo nima kaj jesti, zato me kliče. — Naročil je, naj napečejo mlincev, in je šel. Spetoma pa je izvedel, da je njegov brat z bogatel, in žal mu je bilo, da bi mu nesel mlince: šel je in jih zakopal v ilovko. Potem pride in brat mu pokaže najprej eno skrinjo denarja, potem pa še drugo. Zavist je prevzela bogataša. Brat pa mu reče:

»Pa jav imam še denarja, zakopanega v čutarici zraven reke, če hočeš, ga vzemi.«

On ni hotel ostati v gosteh, podvival se je k reki in poiskal čutarico. A komaj jo je odprl, je gorje skočilo iz nje pa v njega in se je obesilo nanj.

»Ti si moj, ti si moj!« je vpilo gorje.

Prišel je domov in glej — vse njegovo bogastvo, kolikor ga je bilo, je pogorelo, tam, kjer je stala hiša, je ostalo samo pogorišče. Tedaj se je skupaj z gorjem naselil v bajtici iz zemlje, kjer je prej živel njegov siromašni brat.

Smeh v šolski klopi

Učitelj razlaga učencem o človeških organih. Potem vpraša Janeza:

»No, kaj meniš, kje je srce?«
Janez v zadregi molči. Učitelj mu hoče pomagati; s palico potrpežljivo po Janezovem prsnem košu in vpraša:

»Pazi, Janez, kam pridem, če te tukaj zabodem?«

Mali takoj odgovori: »V zapor, gospod učitelj!«

★

Učiteljica: »No, Cenček, povej mi kakšno prozorno stvar!«

Cenček: »Luknja v ključavnici, gospodična.«

★

Peter, povej mi katero izmed lastnosti vode.«

»Če se človek z njo umije, postane črna.«

★

No, Joško, kaj veš o gobah? Kdaj najbolj rastejo?«

»Gobe najbolj rastejo v dežju, zato imajo vse obliko dežnika!«

★

Učitelj je govoril o velikem iznajditelju Edisonu, ki je med mnogimi drugimi stvarmi izumil tudi žarnico. Ko se je Tonček vrnil iz šole, je navdušeno rekel mami:

»Pomisli, kakšne zasluge ima Edison! Če bi ne bilo njega, bi morali sedaj gledati televizijo ob sveči ali petrolejski svetilki.«

★

Naglušen profesor vpraša dijaka: »Povejte, kako izračunamo obseg trikotnika!«

Dijak mirno: »Profesor je pač osel! Kako naj jaz to vem.«

Profesor: »No, povejte glasneje, mogoče pa je bilo prav!«

★

No, Tonček, zadnjič smo se učili sklanjati samostalnike. Povej, je samostalniček »blache« ednina ali množina?«

»Zgoraj je ednina, spodaj pa dvojina, gospod učitelj.«

Ed. Lessie:

Tretji človek

Četudi sem Docu Hayesu priznaval, da je odličen organizator, se mi je upiralo, da bi to grdobno vabil k sebi, zakaj človek, ki misli s pestmi, si nikoli ni mogel pridobiti njegova zaupanja.

Včasih sva se Doc in jaz srečala in se pri kozarcu whiskyja porazgovorila kot dobra prijatelja. A pred petimi tedni je Doc nenadoma planil v mojo sobo. Spominjam se, bilo je v avgustu, dan je bil topel in soparen. Pravkar sem se bil pripravil, da se odpravim na plažo, ko je nekdo potrkal na vrata.

Bil je Doc. Bil je elegantno oblečen, lepo počesan — takšen je bil vedno. Sedla sva in pričela kramljati. Postajalo je vse bolj soparno, zato sem predlagal, da se odpraviva v kopalnišče. Doc pa je rekel:

— Ed, vem za nekaj boljšega, kar bi naju ohladilo. Kaj misliš o 200.000 dolarjih? Ali te zanimajo?

— Še vprašaj! Če bo treba, bom s palico udaril po soncu, — sem odgovoril.

— Torej pojdiva!

Pred poslopjem je stal njegov chevrolet in odpeljala sva se. Vozil je počasi: očitno se mu ni mudilo. Slednjica je ustavil vozilo na voglu proti koncu Broadwaya. Na nasprot-

ni strani je bila neka banka. Doc mi jo je pokazal s kretnjo glave in dejal:

— Sredi te ulice je slaščičarna. Stopiva tja... .

To je bil skromen lokal, pred katerim so stale mize, nad njimi pa je bilo razpeto platno proti sončni pripeki. Slaščičarna je bila v pritličju, nad njo pa so bila v zgradbi zasebna stanovanja. Neki starejši debeluh je prodajal sladolede in hladne sadne sokove. Moja dolžnost je bila jesti sladolede. Čim več — tem bolje. Odkrito povedano, o tem vražjem poslu nisem razumel prav ničesar.

Doc je uganil moje misli in se nasmešnil.

— Zadovoljen sem, da si srečen, Ed, — je rekel. — Samo pomisli, kako je v tako toplem dnevu hudo sedeti v oklopnem avtomobilu. Poznam tri čuvaje, ki vsako predpolno ob 11. uri v takem avtomobilu vozijo denar v tisto banko na vogalu. Toda tudi oni so iznajdljivi. Kadar je soparno, imajo čudno navado, da parkirajo s svojim vozilom malo nižje in vsi trije odidejo v slaščičarno na sladolede.

— Vsi trije? — sem podvomil. Ali veš zagotovo, če morda eden od njih vendar ne ostane notri?

— Vem zagotovo, Ed. Saj jih opazujem že več tednov. Žeja vpliva na ljudi in s tem tudi na njihove predpise. — Tako je govoril Doc in pogledal na uro. — Dan, kakršen je danes, jih bo prav gotovo zapeljal, da se za kake tri minute pomudijo v slaščičarni... . A, glej jih, so že tul

Ura je bila točno enajst, ko se je oklopní avtomobil pripeljal v bližino banke. Iz njega je izstopil močan človek, si obrisal pot iz obraza, a za njim sta se pojavila še drugi in tretji čuvaj. Zaklenili so vozilo, stopili v slaščičarno in se

čez nekaj minut zopet pojavili ni ulici. Eden od njih je stopil v voznikovo kabino, druga dva pa sta začela nositi iz vozila v banko vrečice z denarjem.

Doc si je prižgal cigareto in rekel:

— Zelo enostavno, verjemi mi, Ed.

— Kako se bomo polastili denarja? Ko oni zapuste vozilo?

— Vidim, da nisi dojel lepote načrta, — me je prekinil. — Prevzem ključev se mora opraviti v slaščičarni. Pet minut pred enajsto bova vstopila v slaščičarno. Oba bova v uniformah čuvajev. Ko se oni pojavijo, bova namerila pištole proti njim, jih zvezala (seveda tuda lastnika) in jim odvzela ključe. Ti boš medtem odšel do njihovega avtomobila, ga odpeljal v stransko ulico, kjer bo že čakalo naše vozilo. Vanj bomo prenesli torbe z denarjem; mislim, da bo približno 200.000 dolarjev... . Si zdaj razumel?

Gledal sem ga z neprikrilim občudovanjem in rekel:

— Vsakemu po stol!

Doc je odkimal.

— Ne, Ed. Potreben nama bo tretji človek, in to neki velikan.

— Zakaj?... . Ne smeš me slabo razumeti, Doc, nisem pohlepen, toda mislim: več ljudi več glavobola.

— Dva človeka tega ne zmoreta sama, Ed. Medtem ko boš ti upravljal z vozilom, bo tisti tretji v belem predpasniku stal na straži in opazoval lastnika slaščičarne in čuvaje. Pozneje ti bo pomagal prinesiti tovor v moj avtomobil. Zapomni si, da en sam človek tega ne more dovolj

Vladni ukrepi na kmetijskem trgu v škodo alpskih kmetov

Sedanje spremembe v uradni agrarni politiki nas prizadenejo tam, kjer smo kmetje alpskega področja, zlasti pa povprečne kmetije v naši deželi najbolj občutljivi. Prizadejemo nas na trgu z našimi glavnimi kmetijskimi pridelki in kmetijskimi potrebščinami, na trgu z mlekom ter na trgu z mineralnimi gnojili in krmili. S 1. novembrom je vlada podražila krmni ječmen in krmno pšenico za 10 grošev pri kilogramu, istočasno so se podražila tudi mineralna gnojila, ker je vlada črtala polovico dosedanjih subvencij na njihovo ceno. Istočasno pa stojimo tudi pred dejstvom, da bomo za mleko izkupili za 5 grošev pri kilogramu manj, kot doslej in da bo zaradi ponovnih težav pri izvozu v Italijo padla — upajmo, da samo začasno — tudi cena klavnih goved.

Nam nasproti kmetje v žitorodnih predelih, ki imajo več kot 30 hektarjev kmetijskih zemljišč, od sedanjih ukrepov vlade ne bodo prizadeli. Vlada jim je ceno pšenice sicer znižala za 7 grošev, zato pa je obljubila zvišanje cene rži za 5 grošev, cene ječmena pa celo za 10 grošev pri kilogramu. Podražitev gnojil, ki jo je tem kmetom naložila, jim bo z višjo ceno za rž in ječmen več kot povrnila. Mi tudi ne moremo prezreti, da domači trg z žitom nikakor še ni prenasičen, medtem ko nam na trgu z mlekom in mesom vedno spet ostajajo viški, ki jih je treba spraviti v denar na inozemskem trgu, ki pa našemu načinu kmetovanja nikakor ni več naklonjen.

Končno je treba tudi upoštevati, da prehod od ene sorte žita na pridelovanje druge ni nobeden poseben problem, da pa mi v istih predelih ne moremo iz leta v leto preskočiti od mleka in mesa na žito, sladkorno peso, oljarice in drugo. Naše kmetije imajo za tak prehod najneugodnejše pogoje,

- ker imamo zaradi prirodnih pogojev premalo zemljišč na razpolago, ki bi jih lahko rabili kot njive za pridelovanje žita, in drugih rastlin,
- ker nam že dejstvo, da moramo tudi polovico in več naših zemljišč rabiti le kot travnike, narekuje potrebo, da redimo živino, in
- ker nas je že dosedanja praksa mehanizacije naših kmetij naučila, da nikakor ne moremo istočasno ustrezno mehanizirati pridelovanja žita in pridelovanja kme na travnikih.

Tako nam spričo teh okoliščin res ne ostane drugega, da se držimo pridelovanja mleka in mesa kot glavnega blaga, s katerim lahko nastopamo na trgu.

PRIDELOVANJE MLEKA JE DRAŽJE OD PRIDELOVANJA ŽITA

Toliko bolj je nerazumljivo, da je vlada s svojimi sedanjimi ukrepi pritisnila prav nas. Sicer je res, da potom živine po hektarju površine lahko pridelamo 15.000 in več šilingov, potom žita pa kvečjemu 8000 šilingov, toda res je tudi, da so proizvodni stroški kilograma žita znatno nižji od proizvodnih stroškov kilograma mleka. V Agrokombinatu smo pred kratkim lahko zvedeli, da jih pri hektarskem donosu 40 q zrnja sto kilogramov pšenice stane le 1,7 delovnih ur, da

hitro opraviti. Vse skupaj mora biti končano v petih, največ v desetih minutah.

— V redu. Toda zakaj ne vzameš človeka, kakor sva ti in jaz? Kaj boš z velikanom?

— Ed, če bi se stvari razvijale neugodno, bi želel, da stopi on v akcijo. Človek, ki bo dobro poskrbel za čuvaje in lastnika. Ali poznaš Budyja Parksa?

Odgovoril sem, da ga ne poznam.

— Dva človeka v enem, to ti je Budy Parks. Vendar pa ne želim, da bi Budy imel orožje. Nočem izzvati nobene priložnosti za uboj... A zdaj pojdiva k Budyju.

Vozila sva se morda deset minut, ko je Doc pokazal z roko in rekel:

— Glej ga, to je Budy. Kakor običajno, sedi na svoji klopi.

Budy je bil orjak s širokimi rameni, surovim izrazom na obrazu in z ogromnimi rokami. Pravcata gorila.

Doc je privozil z svojim avtomobilom in me seznanil z Budyjem. Takoj potem, ko sva si podala roko, mi je rekel:

— Nehaj, Budy. Sedi na zadnji sedež, ne bomo se vozili daleč.

Peljali smo se do ladijskih dokov. Medpotoma je Doc kupil dve uniformi za čuvaje, eno zanj, a drugo zame. Takrat nama je do podrobnosti razložil svoj načrt.

✱

V naslednjih dveh nočeh, ko so bile ulice puste in prazne, smo se vadili za tehnični del podjetja. Jaz sem vozil Ducov avto do določenega mesta, on pa se je odpravil v slaščičarno. Nabavili smo si tudi oklopnik, podoben tistemu od banke. Izbrali smo še nekaj drugih mest za parkiranje

lovnih ur. Proizvodnja mleka je v tem primeru štirikrat tako draga, kakor je proizvodnja žita.

Gofovo bi ista računica pokazala tudi pri nas podobno nesorazmerje v proizvodnih stroških. Ker je sedaj cena žita in mleka prilično enaka, pridemo do tega, da bomo morali po novih ukrepih vlade na kmetijskem trgu v prihodnje še bolj delati, kakor doslej in da bo razlika med zaslužkom za naše delo in med zaslužkom kmetov v žitorodnih in nižinskih predelih še bolj v našo škodo. Mimo tega dejstva ne pridemo, čeprav po hektarju površine z živino lahko pri-

delamo 15.000 šilingov in več, medtem ko kmetje, ki so se in se bodo specializirali ali „vrgli“ — kakor pravimo — na žito, pridelajo le 8000 šilingov.

Ugovor, da imamo v alpskem svetu še gozd in les, ki ga v nižinskih predelih kmetje večinoma nimajo toliko kot mi, je na slabih nogah, kajti če hočemo po naših kmetijah imeti od gozda še redne dohodke in če hočemo obdržati vsaj njegovo sedanjo subznanco, potem nas čaka v gozdu več dela za katerega pa imamo čedalje manj časa.

Vlada nas je torej s svojimi sedanjimi ukrepi res hudo prizadela, to pa toliko bolj, ker je organizirani preusmeritvi našega kmetovanja posvečala doslej vse premalo pozornosti. Agrarna politika krogov, ki so sedaj v vladi, je to preusmeritev povojna leta prej zavirala, kakor jo je pospeševala.

UVELJAVILA SE BO LE KVALITETA IN ORGANIZIRANA PROIZVODNJA

Kakor lahko povzamemo iz uvodnih razglabljanj, pa nas samo jasna preusmeritev lahko spravi v položaj, da bomo kos konkurenci na trgu s kmetijskimi pridelki. Kakršna koli je že pot preusmeritve kmetovanja v določenih pogojih, povsod po stvarni presoji vidimo, da mora ostali govedoreja glavna panoga naše tržne proizvodnje. Le malo je krajev, kjer bosta to reja in pitanje prašičev. Le malo pa je tudi krajev, kjer lahko žito igra pomembnejšo vlogo v naši tržni proizvodnji. Igrati jo more le v krajih, kjer lahko dosežemo 40 q po hektarju, kjer so njive dosti velike in kjer že imamo skupne stroje za njegovo spravilo.

Ob vsem tem se vendar odpira vprašanje: kaj pa specialne kulture, recimo sončnice in druge oljarice, poljsko zelenjadarstvo in jagodičevje? Na malih kmetijah, ki z živinorejo ne pridejo do ustreznega dohodka in kjer je še časa za zamudnejšo ročno delo, bi se splačalo o tem razmišljati in pričeti s tozadevnimi rentabilnostnimi računi. Štajerci, pa tudi gradiščanski kmetje so se teh panog že lotili.

Zato bi se splačalo, ta vprašanja razčistiti tudi na naši vasi. Jasno pa je, da moramo na vsako tako pot stopiti le v organizirani skupnosti, ki bo najprej skrbela za ustrezno odkupno pogodbo z predelovalno industrijo, nalo za strokovno službo, da bomo prišli do visokih in kvalitetno izenačenih pridelkov.

Visoki in kvalitetno izenačeni pridelki v organizirani proizvodnji in prodaji — v tako imenovanem pogodbenem kmetovanju — pa so za vsakega kmeta sedaj bolj zapoved časa, kakor so bili še letos pomladi. Ker pa vse to ne gre od danes na jutri in ker smo sedaj na trgu očitno zapostavljeni v prid „kmetov — žitarjev“, bi bilo prav, da vlada pristopi k dvojni ceni za mleko. Tistim kmetom, ki že prejemale državne prispevke na ceno žita, naj odpove prispevke na ceno mleka.

Povojni razvoj kmetijske proizvodnje v Avstriji

K O N J I

(4. nadaljevanje)

Konji iz avstrijskega kmetijstva izginjajo. Prireja mladih konj je 1964 znašala le še 2818 glav in je v primerjavi z letom 1951 padla za 86 odstotkov. Proizvodnja klavnih konj je nazadovala za 59 odstotkov na 10.400 glav.

V I N O

Avstrijsko kmetijstvo je proizvodnjo vina povečalo za 157 odstotkov na okroglo 2,84 milijona hektolitrov leta 1964. V tem času se je površina vinogradov povečala za 12 odstotkov. Okroglo 93 odstotkov vinske proizvodnje odpade na Nižjo Avstrijsko in severno Gradiščansko. Ostala proizvodnja odpade takorekoč v celoti na južno Štajersko.

Porast proizvodnje vina ne smemo vzeti za docela resničen. Proizvodnja zaradi vremenskih prilik zelo niha. Tako je n. pr. leta 1965 znašala le 1,4 milijona hektolitrov.

L E S

Ena tretjina avstrijskega gozda odpade na področje visokih Alp. Temu odgovarja tudi proizvodnja lesa. Na vsa področja v območju Alp odpade okroglo 70 odstotkov letne proizvodnje lesa, ki se vsa leta nekam konstantno giblje pri 10 milijonih kubičnih metrov.

Les je bil leta 1951 na celokupni vrednosti avstrijske kmetijske in gozdne proizvodnje udeležen z 19 odstotki. Njegova celokupna vrednost je, preračunano na cene leta 1964, znašala 22.517 milijonov šilingov. Do leta 1964 je ta vrednost narasla za okroglo 48 odstotkov na 33.431 milijonov šilingov. V tem letu je bila vrednost lesa na skupni vrednosti proizvodnje kmetijstva in gozdarstva udeležena le še s 15 odstotki.

RAZVOJ VREDNOSTI KMETIJSKE PROIZVODNJE

Celokupna vrednost kmetijske in gozdne proizvodnje je med 1951 in 1964 narasla za 48 odstotkov, vrednost kmetijske proizvodnje same pa za 60 odstotkov. Na proizvodna področja v območju Alp, na katera odpade okoli 60 odstotkov kulturne površine, je leta 1951 odpadlo 37 odstotkov celokupne proizvodnje, leta 1964 pa le še 31 odstotkov. Podoben padec kaže tudi udeležba na vrednosti same kmetijske proizvodnje. Padla je od 28 na 25 odstotkov.

Vrednost kmetijske proizvodnje po ha kmetijske površine je v Avstriji v tem času narasla za 59 odstotkov na 7271 šilingov. Po področju visokih Alp je narasla le za 33 odstotkov na 2397 šilingov, na vzhodnem robu Alp za 36 odstotkov na 5517 šilingov, v koroški kotlini pa za 54 odstotkov na 7291 šilingov. Temu nasproti je v valovitem predalpskem svetu narasla za 66 odstotkov na 12.021 šilingov po severovzhodni ravnini in hribovju pa je narasla celo za 76 odstotkov.

Še bolj pride ta razlika do izraza, če jo primerjamo po hektarju kulturne površine. Ta je v povprečju narasla za 48 odstotkov na 4656 šilingov. Po področju visokih Alp je vendar narasla samo za 22 odstotkov na 1838 šilingov, na vzhodnem alpskem robu za 25 odstotkov na 3127 šilingov, po koroški kotlini pa za 39 odstotkov na 4035 šilingov. Po severovzhodni ravnini in hribovju je porasla za 72 odstotkov na 9297 šilingov in dosegla v valovitem predalpskem svetu rekord 9320 šilingov.

Vrednost proizvodnje na osebo, ki je zaposlena v kmetijstvu je po cenah 1964 narasla za 110 odstotkov na 34.433 šilingov, vendar je znašala po področju visokih Alp le 24.674 šilingov (porast za 76%), na vzhodnem robu Alp 27.113 šilingov (porast za 79%), v koroški kotlini pa 33.050 šilingov. Temu nasproti je narasla v Waldin Mühlviertlu za 115 odstotkov na 35.682 šilingov, v valovitem predalpskem svetu za 103 odstotke na 45.102 šilinga, po severovzhodni ravnini in hribovju pa za 132 odstotkov na 47.409 šilingov. Najslabša pa je ostala po jugovzhodni ravnini in hribovju, kjer je znašala samo 22.733 šilingov. (Konec)

za primer nenadne spremembe. Doc je poudarjal, da mora biti vse opravljeno o pravem času, da bi že samo ena minuta zamude lahko postala usodna. Neprestano nama je govoril:

— Samo dve stvari moreta preprečiti naš načrt. Torej prvo: nikomur niti besedice, še posebno pa ne ljubici, ker bi v tem primeru ves New York brenčal o tem. Drugo: ko se polastimo plena, moramo nekaj tednov živeti skromno kakor poprej. Ne razsipavajmo z denarjem, ne kažimo se pred svetom! A zatem bomo že daleč proč od roke pravice.

Toda obstajala je še ena važna stvar, ki ni bila pod našo kontrolo. Potrebno je bilo počakati na vroč dan. In prav takrat se je vreme kakor zarotilo proti nam. Vsako jutro smo se sestajali točno ob osmi uri, toda vse tri dni je deževalo. Naslednji teden je bil zelo hladen in časniki so pisali, da je vreme prava nesreča za turistično sezono. Dvanajstega avgusta je Doc utrujen povedal, da bomo verjetno morali čakati na naslednje leto, ako v prihodnjih desetih dneh ne bo vsaj eden med njimi izredno vroč.

Zadnja sredi v mesecu je slednjič le bila takšen dan. Zjutraj ob osmih se je toplomer dvignil na 35 stopinj. Radio je sporočil, da bo ta dan presegel vse rekorde v temperaturi in opozarjal prebivalce, naj se varujejo sončarice.

Doc in jaz sva oblekla svoje čuvajske uniforme. V Docovem vozu sta bila dva bela predpasnika, nadalje obleke za preoblačenje in krinke.

Ob 9.15 smo zapustili kraj sestanka. Budy je odšel in odpeljal oklopnik, podoben bančnemu. Po dogovoru bi se morali sestati ob 10.05, kjer bo Doc parkiral svoj avtomobil.

Preden je Budy odšel, je rekel:

— Prišel bom s taksijem.

— Šofer se te bo zapomnil. Posluži se raje avtobusa.

— je rekel Doc in mu ponudil dolar. — Imaš še dovolj časa.

— Avtobus? Dobro. Videli se bomo čez pol ure.

Doc in jaz sva se odpeljala do tihe nabrežne ulice, kjer je Doc parkiral svoje vozilo. Sedela sva in čakala. Ob 10.05 Budyja ni bilo. Oblil me je znoj. Ob 10.15 je tudi Doc bil ves moker od znoja. Ob 10.30 sva vedela, da se je moralo pripelili nekaj resnega. Ob 10.45 sem ponovno oblekel svojo obleko in zaprosil Doca, da me odpelje do najbližje postaje podzemne železnice.

Odšel sem na plažo. Tega dne sem se znojil kar naprej... vse dokler v večernih listih nisem prečital vesti o Budyju.

Ta grdoba se je bil povzpela v prazen avtobus in ponudil sprevodniku dolar za vozovnico. Po časniških vesteh je Budy obtožil sprevodnika, da mu je iz dolarja vrnil premalo denarja. Vozovnica je stala 25 centov in sprevodnik bi mu jih bil moral vrniti 75 pa se je zaklel, da je Budy kovanec za 25 centov skrnil med svojimi debelimi prsti. Ko je sprevodnik odklonil, da mu da novih 25 centov, je Budy dejal:

— V redu, pametnjakovič, li bom pa zato vzel ves tvoj denar.

Udaril je sprevodnika, pograbil njegovo torbo in skočil iz avtobusa. Neka policijska patrulja je opazila Budyja, kako beži, in ga z lahkoto ujela.

Budy seveda ni črnil niti besedice o nama. Toda glejte, kako lahko tak bedak zaradi piškavih 25 centov zgubi 200.000 dolarjev...

Ostali dnevi avgusta so bili najhladnejši dnevi v vsej zgodovini newyorške meteorološke postaje. Kakor sem pričakoval, Doc nikoli več niti z besedico ni omenil svojega načrta.

Naročilo

HEINRICH BÖLL:

Poznate tista umazana mesteca, v katerih se človek vpraša, čemu je železnica sploh zgradila tam postajo? Mesteca, kjer je brezkončnost otrpnila nad nekaj umazanimi hišami in nad napol porušeno tovarno. Povsod naokrog polja, obsojena na večno jalovost; nikjer drevesa ali cerkvenega stolpa. Človek z rdečo kapo, ki siednjič odpravi vlak, izgine pod velikim zvonečim napisom in mogli bi pomisliti, da je plačan samo zato, da lahko, zavajen v dolgčas, spi dvanajst ur na dan. Sivo zastrti razgled je nebo nad osamljenimi njivami, ki jih nihče ne obdeluje.

In vendar misem edini, ki je izstopil; neka starka z veliko culo je prišla iz svojega kupeja, a ko sem zapustil umazano postajo, je izginila, kot bi se pogreznila v zemljo. Za trenutek sem obstal v zadregi, ker nisem vedel, koga naj vprašam za pot. Zdelo se mi je nemogoče, da bi bilo tistih nekaj hiš iz opeke s svojimi mrtvimi okni in rumenkasto zelenimi zavesami naseljenih, a črni zid, ki je bil videti, kot da se bo vsak trenutek

vabil... Z zadnjo močjo sem potrkal na vrata.

Najprej tišina, nato šepet — nato koraki, počasni koraki copar, zatem so se odprla vrata, in zagledal sem plavalaso žensko z rožnatimi lici, ob kateri sem imel vtis tiste neopisljive svetlobe, ki razsvetljuje mračne Rembrandtove slike do zadnjega kotička. V tej večnosti sivine in črnine je zažarelo pred mano zlato rožnato kot luč.

Malo se je umaknila, kriknila in s trepetajočo roko pridržala vrata; toda ko sem snel vojaško kapo in s toplejšim glasom rekel »dober večer«, je s tega čudno izmaličenega obraza izginil krč groze in ona je — zaskrbnjeno smehljajoč se — vprašala: »Zelite...?« Iz ozadja se je pojavila senca mišičastega moškega in se stapljala z mrakom majhnega hodnika.

»Iščem gospo Brink«, sem rekel tiho.

Zenska je živčno odprla vrata. Moški je izginil v temi. Vstopil sem v ozko sobico, ki je bila natrpana s siromašnim pohištvo, prepojenim z

sladkobne slike na steni je deloval kot neka obtožba.

»Ne bojte se,« sem rekel in v tem trenutku vedel, da je bil to najlepši uvod. Preden sem utegnil nadaljevati, je rekla čudno mirno: »Vem vse, mrtev je...« Lahko sem samo prikimal. Segel sem v torbo, da bi ji izročil, kar je ostalo po njem, ko je v veži surovi glas poklical: »Gita!« Obupano me je pogledala, odprla vrata in zavpila: »Počakaj pet minut — preklete!« Hitro se je vrnila in zaloputnila z vrati. Njene oči so me gledale kljubovalno, skoraj zmagoslavno. Rahlo sem položil poročni prstan, uro in vojaško knjižico na zelen žametni prt. Nenadoma je prišla ihteti, divje in strašno. Poteze njene obraza so se zabrisale kot pri polžu, postale so mehke in grde in skozi njene kratke mesnate prste so tekle drobne svetle solze. Zrušila se je na divan in se z roko oprijela mize. Bilo je videti, kot da jo spominjaba s tisoč meči. In tedaj sem vedel, da vojna ne bo nikdar končana, nikdar, dokler bo krvavela ena sama ran, ki jo je prizadela ljudem.

»Gnus in strah in obup, vse to sem odvrget s sebe kot smešno breme in položil sem roko na obilna ramena, ki so trzala v joku. Ko je obrnila k meni svoj začuden obraz, sem prvič opazil v njenih potezah podobnost s fotografijo ljubkega nežnega dekleta, ki sem jo moral strokrat gledati, nato...

»Kje je bilo to, sedite vendar, na Vzhodu?« Videl sem, da jo bo vsak trenutek spet premagal jok.

»Ne... na Zahodu, v ujetništvu... bilo nas je več kot sto tisoč.« »Kdaj?« Njen pogled je bil napet, buden in vročično živ, ves njen obraz je postal napet in mlad, kot da bi bilo od mojega odgovora odvisno njeno življenje.

»Julija 1945.« sem rekel tiho. Za hip se je zamislila, nato se je nasmehnila čisto in nedolžno, in vedel sem, zakaj se je smehljala.

Nenadoma sem začutil nekaj čudnega, kot da se hoče hiša porušiti name. Vstal sem. Brez besed mi je odprla vrata in mi jih hotela pridržati, a jaz sem vztrajno čakal, da bi šla prva. Ko mi je ponudila svojo debelo roko, je med ihtenjem brez solz rekla: »Vedela sem, vedela sem, ko sem ga tedaj — minila so že skoraj tri leta — spremlila na postajo.« Tiho je pristavila: »Ne zaničujte me.«

Teh besed sem se ustrašil do globine srca, moj bog, kaj sem bil res podoben sodniku? Preden mi je utegnili preprečiti, sem poljubil njeno majhno belo roko, in zgodilo se je prvič v mojem življenju, da sem ženski poljubil roko.

Zunaj se je že zmračilo; kot prevzet od strahu sem za trenutek obstal pred zaklenjenimi vrati. Nato sem zaslišal iz hiše jok, glasen in divji. Bila je naslonjena na hišna vrata, samo z debelino deske ločena od mene in v tem hipu sem zaželel, da bi se hiša porušila nad njo in jo pokopala.

Do postaje sem hodil počasi in zelo previdno, boječ se, da bom zdaj zdaj omahnil v prepad. V mrtvih hišah so gorele drobne luči in celo gnezdo se mi je zdelo razvlečeno daleč. Majhne svetilke sem videl celo za črnim zidom in videti je bilo, da osvetljujejo brezkončna dvorišča. Zahod je postajal gost in težak, zadimljen z meglo in neprepusten.

V čisto majhni čakalnici izpostav-

Izberite tudi vi!

KNJIGE ZA DARILA MIKLAVŽA

- SLOVENSKE NARODNE PRAVLJICE, zbirka pravljic iz vseh predelov slovenske zemlje, 208 str., večbarvne slik. priloge, ppl. 46 šil.
- Rado Murnik: LEPI JANIČAR, zgodovinski roman iz časov turških vpadov, 236 str., kart. 16 šil.
- Prežihov Voranc: ČEZ GORO K OČETU, odlomek iz polopisa „Gospovetsko polje“, 88 str., slik. priloge, kart. 32 šil.
- GRIMMOVE PRAVLJICE: Sneguljčica, Rdeča kapica, Žabji kralj, Pogumni krojaček, Volk in 7 kozličkov, Mestni godci, Obubi maček, Srečni Janezek, Palček; večbarvne slike, cela zbirka 99 šil., posamezni zvezek 11 šil.
- Walt Disney: V SVETU NARAVE, lepote in zanimivosti narave v besedi in večbarvnih slikah, 178 str. velikega formata, kart. 63 šil.
- Aleksej Tolstoj: ZLATI KLJUČEK, nenavadna zgodba o lesenem človečku, 120 str., ilustr., ppl. 20 šil.
- Fran S. Finžgar: GOSPOD HUDOURNIK, zgodbe iz planinskega sveta pod Stolom, 108 str., ilustr., pl. 20 šil.
- MOJI LJUBLJENCI, živali v besedi in večbarvnih slikah, 44 str. velikega formata, kart. 23 šil.
- Marjan Marinc: STRAH IMA VELIKE OČI, neverjetne dogodivščine dečka Skoka, 132 str., ilustr., kart. 38 šil.
- Oton Župančič: MEHURČKI, zbirka otroških pesmic, 48 str., večbarvne ilustracije, ppl. 18 šil.
- Karl May: VINETOU, roman iz domovine Indijancev, tri knjige skupaj 1684 str., umetno usnje 145 šil.
- France Bevk: LUKEC IN NJEGOVI ŠKOREC, mladinska povest iz življenja primorskih Slovencev, 104 str., ilustr., br. 10 šil.
- TUTI-NAMEH, zbirka najlepših orientalskih pripovedk, 224 str., ilustr., ppl. 67 šil.
- Jože Pahor: OTROK ČRNEGA RODU, mladinski roman o črnem dečku iz afriške dežele, 160 str., ilustr., br. 18 šil.
- Marija Vogelnikova: BABICA JE NAJMLAJŠA, zbirka povesti iz življenja otrok, 152 str., ilustr., kart. 26 šil.
- Alain Gree: O GOZDU, naravne lepote in gospodarske koristi gozda v besedi in večbarvnih slikah, 28 str., velikega formata, kart. 18 šil.
- Tone Seliškar: RIBIČ LUKA IN DELFIN, zbirka povesti iz življenja ob morju, 56 str., ilustr., kart. 32 šil.
- PRETEKLOST V PODOBAH, zgodovina v besedi in večbarvnih slikah, 116 str. velikega formata, ppl. 47 šil.
- Mira Miheličeva: ŠTIRJE LETNI ČASI, zbirka pripovedk, 84 str., vel. formata, ilustr. in slik. priloge, kart. 18 šil.

KNJIGE LAHKO DOBITE V KNJIGARNI

„Naša knjiga“ Celovec, Wulfengasse

Hrib in dolina

Strma tu so pota, nevarne so steze.
Po dolini pa cesta široka drži
in vabi v svet, kjer pravijo,
da se vse lepše živi.

In šel sem na pot,
a dolina se mi je potuhnila
v meglen ocean —

Andrej Kokot v negotovost blodim zdaj iz dneva v dan.

porušil, je sekal markacijo bodoče ulice. Stopal sem proti temnemu zidu, ker sem se bal potrkati na katero izmed teh mrtvih hiš. Za vogalom sem poleg lepljivo umazanega in komaj čitljivega napisa »Gostilna« prebral velike in vidne bele črke na modri podlagi: Glavna cesta. Spet nekaj hiš, ki so zrastle v poševno pročelje, razpokan omet in onkraj ceste pusta stena, dolga in brez oken, stena tovarne kot nekakšen jaz pred kraljestvom obupa. Nagonsko sem zavil na levo; tu se je zid vlek el še kakih deset metrov, a nato se je pričlenjalo polje, ravno, sivo črno, s komaj opaznim zelenkastim odsevom, ki se je nekje daleč spajalo s sivim, visokim horizontom. Imel sem strašen občutek, da stojim na koncu mesta kot pred kakim brezkončnim prepadom, kot da sem preklet, potegnjen v to strašno zvodniško, nemo poplavljanje popolnega brezupa.

Na levo je stala majhna, skoro sploščena hišica, kot jih gradijo delavci po opravljenem tedenskem delu; negotov, rahlo opotekajoč se, sem se ji približal. Ko sem prestopil siromašen, skoraj ganljiv vhod, obrasel z golim grmom divje rože, sem zagledal številko in spoznal, da sem pri pravi hiši.

Zelenkaste oknice, s katerih je bila že zdavnaj izorana barva, so bile trdno zaprte, kot zlepljene; nizka streha — njen žleb bi lahko dosegel z roko — je bila zakrpana z zarjavelimi pločevinastimi ploščicami. Bilo je nedopovedljivo tiho; čas, ko se za hip neha mračiti, da bi se nato mrak sivo in nezadržno razlil do roba dajave. Za trenutek sem obstal pred hišnimi vrati in si zaželel, da bi bil raje mrtev, kakor da stojim tu in vstopam v to hišo. Ko sem hotel dvigniti roko, da bi potrkal, sem zaslišal grleč ženski smeh; tisti skrivnostni smeh, ki je tako nepojmljiv, ki nam včasih olajša položaj, a včasih stiska srce. Vsekakor se je tako lahko smejala samo ženska, ki ni sama... Spet sem obstal, a v meni je kipela vroča, uničevalna želja, da bi se pogreznil v sivo brezkončnost večera, ki je visel nad daljnimi njivami in me

vonjem slabe hrane in zelo dobrih cigaret. Njena bela roka je zablodila do stikala in sedaj, ko je padla nanjo svetloba, je delovala blede in sploščeno, skoraj mrtvaško, le svetli plavi lasje so bili živi in topli. Roke so ji še vedno trepetale, ko si je čez težke prsi vlekla temno rdečo obleko, čeprav je bila povsem zapeta, kot da bi se bala, da bi jo lahko prebodel z očmi. Poleg njenih vodeno modrih oči je bil boječ in obupan, kakor da bi v pričakovanju strašne obsodbe stala pred sodiščem. Celu ceneni tisk

LJUBA POPOVIČ:

Dober dan, sosed!

V naši stolpnici z osemnajstimi nadstropji in okoli sedemsto dušami je prav pri vhodu obešen hišni red. Na njem vse lepo piše, kaj se sme in kaj se ne sme. Hišni red predvideva tudi tišino po kosilu, da bi se delovni ljudje lahko spočili.

Toda nenadoma začne nekdo zbijati po klavirju. V naši muzikalni stolpnici odmeva tako, kot bi kdo tolkel s kladivom po pločevinastem zaboju.

Najprej se upre najemnik iz prilijca. »Zdi se mi,« pravi, »kot mi kdo igra po glavi.« In napoli se k sosedu v prvo nadstropje. Na vratih se pojavi nekaj zaspanega.

»Sosed,« začne nežno pritličnik, »ali bi lahko odložili to igranje na malo kasneje?«

Prv nadstropnik si potegne iz obeh ušes čop vate.

»Kar se mene tiče, nimam klavirja. Daleč od tega. A tudi meni se zdi, kot da mi kdo igra na glavi. Gotovo je sosed nad menoj.«

Družno se povzpne v drugo nadstropje. Odpre jim gospodična, vsa zavita v razna ogrinjala:

»Kakšen klavir neki!« se strese. »Nimam ga in ga tudi ne potrebujem. Popolnoma mi zadostuje tisti, ki mi vsako popoldne razbija nad glavo.«

Vsi trije iščejo klavir naprej. In da ne bo preveč dolgozezen: našli so ga šele v sedemnajstem nadstropju, pri nekem privatnem obrtniku. Neverjetno se je razburil, ko so ga zaprosili, naj njegova hčerka neha muzicirati. Po vsej stolpnici je odmevalo.

V hišnem redu piše, da je prepovedano stopati preproge in njuhe skozi okna. Tudi ta točka je padla

v vodo. Le komu se da nositi preproge in rjuhe iz hiše in jih stopati na travo?

Nad menoj stanuje v šestem nadstropju kar spodoben človek. Vedno pravi: »Dober dan, sosed! Kako je kaj, sosed?« Jaz pa njemu: »Dober dan, sosed. Kar dobro, sosed.«

Toda brž ko odpremo v petem nadstropju okna, se v šestem pojavijo preproge. Začne se divje stepanje in prah se seveda mirno useda v naše sobe.

Iz petega nadstropja prosimo, opominjamo, tiste iz šestega nadstropja pa to prav malo gane. Nekega dne, ko je bilo stepanje na višku, zgrabim preprogo za spodnji konec. Krepkost stisnem in ne spustim. Oni vlečejo preprogo gor, jaz dol.

»Sosed,« se zasliši potem zgoraj milo, »pustite no preprogo.«

»Ne bom!« odgovorim hladno kot riba. »Jutri mi jo boste spet stresali na glavo.«

»Nikdar več ne bomo!« obljublja od zgoraj.

»Častna beseda?«

»Častna beseda!«

Na to prisrčno izpustim preprogo. Res so zdaj malo obzirnejši, moram priznati. Najprej pogledajo, če ni spodaj koga pri oknu, in šele potem stresajo preproge in rjuhe.

Isti sosed, ki mi spušča prah na glavo, pa mi še vedno reče, kadar me sreča: »Dober dan, sosed! Kako je kaj, sosed?« In jaz njemu: »Dober dan sosed! Kar dobro sosed!«

Tako živi srečno nas sedemsto stanovančev v 18-nadstropni stolpnici.

ljeno prepihu, je bilo poleg mene še dvoje ljudi, prezebljenih in stoječih v kotu. Čakal sem dolgo, z rokami v žepih, s kapo čez ušesa, ker je od tirov pihal hladen veter, a noč je bila globlja in globlja, podobna ogromnemu bremenu.

»Ko bi bilo vsaj malo kruha in tobaka,« je zamrmral moški za mano. A jaz sem se vedno znova sklanjal naprej, da sem lahko strmel v vzporredje tirov, ki so se zoževali daleč v temi.

Nato so se krepko odprla vrata in železničar z rdečo kapo in uslužnega obraza je zavpil v prostor, kot da bi klical v čakalnico kake velike postaje: »Osební vlak proti Kölnu ima petindevetdeset minut zamude!«

Počutil sem se tako, kot da sem postal ujetnik za vse življenje.

Za dobro voljo

»Zdajle je pa šefa poklicala po telefonu njegova žena.«

»Kako pa veš, saj še ust ni odprl?«

»Nasprotno, saj vidiš, da venomer odpira usta, pa nič ne zine!«

*

»Kam si pa namenjena, Matilda?«

»Na perutninsko razstavo.«

»E, pusti to — saj tam imajo že dovolj rac in gosi.«

»Res? Zato so menda tudi tebe poslali nazaj.«

*

Teta: »Daj, pokaži se malo svoji tetki! Glej, glej — oči so čisto mami- ne, tudi nos in usta...«

Janez mlajši: »In hlače čisto očeto!«

*

»Ali veš, od kod ime slammati?«

»Vem. Ker se mož takrat posebno rad vname!«

*

»Mrmolja, Mrmolja, ne bi smeli toliko piti. Kolikokrat sem vam že rekel, da je alkohol vaš največji sovražnik!«

»Saj vem, gospod doktor, pa mu vselej znova odpustim!«

*

Avstrijski dogodki

40 MILIJARD ZA ČISTOČO VODE

Konec minulega tedna je imel prof. dr. Karl Stundl z graške tehnične visoke šole v Celovcu predavanje o onesnaženosti voda v Avstriji. Pri tem je dejal, da sicer v prihodnje vode ne bo primanjkovalo, da pa je vprašanje, če bo ta voda v celoti še pitna. Voda postaja čedalje bolj onesnažena in strupena. Za preprečenje onesnaženja vode je potrebno veliko denarja, pa tudi veliko razumevanja prebivalstva. Da bi se preprečilo nadaljno okuževanje talne vode, je potrebnih najmanj 40 milijard šilingov. Ta znesek je potreben, da bi se po industrijskih centrih in mestih zgradile potrebna kanalizacija in čistilne naprave.

VOJSKA JE ZGUBILA 20 LETAL

Ko je odbor za finance in proračun obravnaval proračun zveznega ministrstva za narodno obrambo, je poslanec Pay govoril o letalskih nesrečah zadnjih let. Pri tem je ugotovil, da je avstrijsko vojno letalstvo v zadnjih šestih letih pri 18 nezgodah izgubilo 15 letal in 5 helikopterjev, ubitih pa je bilo 33 oseb. Ugotovljeno je tudi bilo, da se je poskus uporabe vojaških edinic za strožjo kontrolo avstrijsko-italijanske meje docela izjalovil. V zvezi s tem dunajski časopisi že nekaj dni pišejo o aferi, po kateri naj bi pri neki dunajski edinici, ki je bila na avstrijsko-italijanski meji na Tirolskem, izgubilo 10.000 komadov municije za ročno orožje.

NEGOTOVOST MED RUDARJI V ST. STEFANU NARAŠČA

Ko je v premogovniku Wolkersdorf pri St. Stefanu v Labotski dolini pričel 1. novembra divjati požar, je uprava večino rudarjev poslala na začasen, na 14 dni omejen dopust, ki je potekel minuli ponedeljek. V tem času so rudarji čakali, da jih bo lastnik premogovnika, to je poddržavljeno podjetje Alpine-Montan, informiral o nadaljni usodi premogovnika. Ker se to ni zgodilo, se je v ponedeljek skoraj vseh 1300 rudarjev zbralo na zborovanje, da se posvetujejo o svojem nadaljnjem zadržanju. Pri tem je bilo rečeno, da rudarji ne verjamejo besedam kanclerja Klause, ki je dejal, da je za nje na razpolago 390 novih delovnih mest in da bo v kratkem zagotovljenih nadaljnjih 900 delovnih mest. Ugotovljeno je bilo, da teh delovnih mest v okraju Wolfsberg ni in da jih tudi ni v vzhodnem in jugovzhodnem delu Koroške. Avstrijska industrijska družba (OIG) se je v ponedeljek bavila z usodo premogovnikov v St. Stefanu, ne da bi prišla do konkretnih predlogov, ki jih mora staviti avstrijski vladi, pač pa je pri tem sklenila zamejnjo v upravi Alpine-Montan, kar pa utegne povzročiti med rudarji še večjo negotovost.

MLADINSKI SINDIKALNI DOMOVI RASTEJO

Zveza sindikatov Avstrije je v nedeljo v Celovcu odprla svoj 43. mladinski sindikalni dom. Ta dom se nahaja na Fischlovih zemljiščih v St. Petru pri Celovcu. Stal je 2 milijona šilingov. Skupno je zveza sindikatov za gradnjo mladinskih domov izdala 120 milijonov šilingov. V kratkem bo v Treibachu odprt 44. mladinski sindikalni dom.

DONOS DAVKOV ČEDALJE BOLJ UPADA

Na splošno je pri pritoku davkov v državno blagajno veljal doslej princip, da je bil dotok v drugem polletju večji od dotoka v prvem polletju. Letos pa je narobe. Pritok davkov iz meseca v mesec pada. V prvih devetih mesecih je bil bruto donos davkov za 4,4 odstotka pod predvidevanji proračuna. Ker je oktobra priteklo v državno blagajno še manj davkov kot septembra, je bil bruto donos prvih desetih mesecev že za 4,7 odstotka pod predvidevanji proračuna. Tako je že sedaj gotovo, da se bo sedanji deficit državnega proračuna do konca leta še povečal.

RADIO PROGRAM

AVSTRIJA I. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.30, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevna oddaja (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Pozdrav — 5.33 Dobro jutro — 6.12 Jutranji ritem — 7.10 Včeraj zvečer v svetu — 8.10 Jutranja glasba — 8.45 Dobrodošli z novicami — 10.05 Magazin ob desetih — 11.00 Lepi glas — 11.30 Roman — 12.00 Opoldanski zvonovi — 13.30 Slavni dirigenti, slavni orkestri — 14.45 Mednarodne gospodarske vesti — 15.00 Več učenja, več znanja — 15.45 Koncertna ura — 16.30 Majhne dragocenosti — 17.10 Kulturna poročila — 18.00 Mladinska redakcija — 18.30 Pregled večernega sporeda — 22.10 Sport z vsega sveta.

Sobota, 25. 11.: 6.05 Govori Fritz Schilling — 6.09 Pet minut agrarne politike — 9.00 Smehljaj spada k dobremu vedenju — 13.30 Tehnični razgledi — 13.45 Iz opernega sveta — 14.30 Literarna delavnica — 15.00 Slavnostne igre v Genlu — 18.00 Evropa poje — 19.45 Hönbergov kalendar — 20.00 Portret Jenathana Swifta — 21.00 Avstrijski samostani.

Nedelja, 26. 11.: 7.05 Favoriti popevk — 8.05 Ogleдалo tiska — 9.10 Nedeljska salirična oddaja — 11.00 Koncert dunajskih filharmonikov — 13.30 Stališče — 13.45 Operni koncert — 14.30 Štirideset dni Muse Dagna, roman — 15.00 Girlande in note — 16.30 Krížem po svetu, krížem skozi čas — 17.05 Pomembni znanstveniki — 18.00 Nič kot vesalje z glasbo — 19.10 Mojstri tričetrtinskega takta — 20.00 Glasbeno svetovno gledališče — 21.30 Heinrich Pöll in realnost.

Ponedeljek, 27. 11.: 6.05 Odkrito povedano — 16.45 Pesmi in balade — 17.15 Knjiga tedna — 17.30 Aktualnosti iz križčanskega sveta — 20.00 Veliki stari mošje v avstrijski literaturi — 20.30 LER-konkretna sezona — 21.25 Glasbeni teljton.

Torek, 28. 11.: 6.05 Preden odidete — 6.09 Kratko in jedrno — 16.45 Beethovenove pesmi — 17.15 Nobenega

PEČI in
STEDILNIKI
v največji izbiri

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobrla vas - Eberndorf
A 9141 tel. (0-42-36) 281

strahu pred Napoleonom, pripovedka — 17.30 Znanje časa — 20.00 Spectrum Austriac — 21.00 Zabavna glasba z Manaca.

Sreda, 29. 11.: 6.05 Odkrito povedano — 16.45 Pet pesmi Ane Ahmatove — 17.15 Slovenski pesnik Kajetan Kovič — 17.30 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 20.00 Dantejeva smrt.

Regionalni program

Poročila: 5.00, 5.50, 6.30, 7.45, 10.00, 12.45, 17.00, 19.10, 20.00, 22.00, 23.00.

Dnevna oddaja (razen ob nedeljah in praznikih): 5.45 Kmetijska oddaja — 6.25 Jutranja razmišljanja — 6.50 Jutranja telovadba — 8.10 Gospodarska oddaja — 8.20 Glasba zole — 9.00 Solska oddaja — 10.05 Solska oddaja — 11.30 Kmetijska oddaja — 11.45 Za avtomobiliste — 12.00 Opoldanski zvonovi — 13.10 Objave, pregled sporeda — 13.25 Opoldanski koncert — 14.15 Slovenska oddaja — 15.00 Komorna glasba — 16.00 Po željah — 18.15 Godba na pihala — 18.30 Odmev časa — 18.55 Lahko noč za otroke — 19.00 Sport — 19.57 Pregled sporeda — 23.10 Ogleдалo poročil.

Sobota, 25. 11.: 11.00 Naša lepa domovina — 14.00 Orkestralna zabavna glasba — 15.00 Clovek kot ti in jaz, roman — 15.30 Koncert po željah — 17.10 Koncert v mraku — 18.00 Vaš hobi — 20.10 Program v orehovi lupini — 22.10 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 26. 11.: 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Zadnja sonata — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.10 Ogleдалo mestnega gledališča — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Koncert po željah — 17.05 Čaj ob petih — 18.00 Ogleдалo koroškega tiska — 18.20 Kulturnopolitične perspektive — 18.45 Pridite in pojte — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Quo vadis Austria? — 20.40 Operalne zvezde.

Ponedeljek, 27. 11.: 8.30 Štirideset dni Muse Dagna, roman — 11.00 Ljudska glasba — 13.45 Knjige za božično darilo — 14.00 Ženska oddaja — 15.00 Ura pesmi — 15.30 Otroška ura — 17.10 Mixed pickets z glasbo — 18.15 Karaški visokotoni tedni — 19.30 XY ve vse — 20.10 Sam sebe najti — 21.30 Iz vedre nočne mape.

Torek, 28. 11.: 11.00 Ljudska glasba — 14.00 Za koroško mladino — 15.00 Komorna glasba — 15.30 Nova koroška pesem — 15.45 Karaški knjižni kotiček — 17.10 Pri čaju en deux — 8.00 Cetrt ure kulturnega urada — 20.10 Orkestralni koncert.

Sreda, 29. 11.: 9.45 Po planinah sem rad — 11.00 Ljudska glasba — 13.45 Knjige za božično darilo — 15.00 Zve-neči jazz magazin — 15.30 Otroška ura — 17.00 O večerni uri — 18.00 Oddaja delavske zbornice — 20.10 Zabavni koncert — 21.00 Brati in razumeti — 21.00 Ključ k starosti.

Cetrtak, 30. 11.: 8.30 Dažela Drave — 11.00 Fantje zaigrajte — 15.00 Ura pesmi — 15.30 Filozofska vprašanja maja — 15.45 Karaško pesništvo — 17.10 Alpski sir in prijatelj človeštva — 18.00 Kmetijska oddaja — 19.30 XY ve vse — 20.10 Karaški hišni koledar — 21.00 Prepevamo in pripovedujemo o deželi Drave.

Petek, 1. 12.: 9.30 Južnoameriška glasba — 11.00 Citraši iz Lustenaua — 13.45 Knjige za božično darilo — 14.00 Otroška oddaja — 15.00 Komorna glasba — 17.10 Z glasbo v koncu tedna — 18.00 Napačni provokatorji — 20.10 Ljudstvo in domovina — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja.

Slovenske oddaje

Sobota, 25. 11.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 26. 11.: 7.30 Duhovni nagovor — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 27. 11.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda — Za ženo in družino — 18.00 Mešani zbor iz Pllberka.

Torek, 28. 11.: 14.15 Poročila, objave — Športni mozaik — Cerkev in svet.

Sreda, 29. 11.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Cetrtak, 30. 11.: 14.15 Poročila, objave — Solistična ura — Jezikovna napaka.

Petek, 1. 12.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Za krmilom.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevna oddaja (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Svetujemo vam — 6.00 Napotki za turiste — 6.50 Danes za vas — 7.00 Telesna vzgoja — 8.00 Pregled sporeda — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.00 Priredilne dneva in pregled sporeda — 13.10 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Komentarji — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.10 Obvestila — 19.15 Glasbene razglednice — 22.00 Pregled sporeda za naslednji dan — 23.05 Literarni nohurno.

Sobota, 25. 11.: 8.08 Glasbena malineja — 9.45 Iz albuma skladb za mladino — 11.15 Kar po domače — 12.10 Iz domačega repertoarja zagrebških solistov — 12.40 Popevke iz studija 14 — 14.05 Od melodije do melodije — 15.45 Prvo srečanje z M. Lowijem — 17.35 Igramo beat — 18.15 Pravkar prispelo — 18.50 S knjižnega trga — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 22.10 Oddaja za našo izseljenost.

Nedelja, 26. 11.: 7.30 Za kmetijska proizvajalca — 8.05 Zmaj čarovnik, otroška igra — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomniti, tavarši — 10.45 Nedeljski mozaik lepih melodij — 12.10 Voščila — 13.35 Iz partitur mojstrov opernih melodij — 13.40 Nedeljska reportaža — 14.30 Humoreska tedna — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Romantične operne arije — 17.30 Goljujija, igra — 19.15 Godala v ritmu — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.15 Serenadni večer.

Ponedeljek, 27. 11.: 8.08 Glasbena malineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.45 Mladinski pevski festival 1967 — 11.15 Cestilni melodij — 12.10 Glasba iz Španije — 12.40 Narodna za glas in klavir — 14.35 Voščila — 15.40 Zbor Slovenske filharmonije poje slovenske narodne — 17.05 Slavni operni solisti — 18.15 Signali — 18.35 Mladinska oddaja — 20.00 Koncert komornega zbora RTV Ljubljana.

Torek, 28. 11.: 8.08 Iz domače operne tvornosti — 9.25 Narodne z Borulom Lesjakom — 9.40 Cicibanov svet — 11.15 V ritmu današnjih dni — 12.10 Suita za godala — 12.40 Domači pihalni ansambli — 14.05 Pet minut za novo pesmico — 15.40 V terek nasvidenje — 17.05 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 18.15 Jugoslovanski zbori poje pred praznikom — 18.45 20 milijonov Jugoslovancev — 20.00 Smrt nadležnega velikanca, igra — 21.00 Pesem godal — 21.15 Deset glasov, deset pevcev.

Sreda, 29. 11.: 8.05 Veseli tabogan — 9.05 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 10.00 Na današnji dan — 10.25 Z domačimi ansambli po Sloveniji — 11.15 Iz arhiva lepih melodij — 13.30 Za mir in sodelovanje — 14.00 Opatija 67 — 15.05 Simfonija Marjana Kozine — 16.00 Sport in praznik — 17.05 Ples ob petih — 18.30 Clovek in svoboda — 20.00 Šest slavnostnih vabil — 22.10 Zaplešite z nami.

Cetrtak, 30. 11.: 8.05 Pavsko potovanje zajcev v Goljavi, otroška igra — 9.05 Zabavna glasba — 10.00 Clovek in stroji — 10.20 Dopoldansko glasbeno potovanje — 11.15 Komorni zbor RTV Ljubljana — 12.10 Igramo za razvedrilo — 13.15 Iz opernih odrov — 14.25 Pisani baletni intermezzo — 15.05 Koncert lahke glasbe — 16.00 Očelje in sinovi — 16.30 Glasbene poezije — 17.05 Ples ob petih — 18.00 Naši operni pevci — 20.00 Cetrikov večer — 21.00 Literarna oddaja.

Petek, 1. 12.: 8.08 Opera malineja — 8.55 Pionirski tednik — 9.40 Glasbena šola Novo mesto — 11.15 Za vedro razpoloženje — 12.10 Dubravska Tomišč-Srebotnjak — 12.40 Čez hrib in dol — 14.05 Veliki valčki in uverture — 14.35 Voščila — 15.45 Kulturni globus — 17.05 Clovek in zdravje — 17.15 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Zvočni razgledi — 18.45 Na mednarodnih križprijih — 20.00 Komorni zbor RTV Ljubljana — 20.30 Pogovori o glasbi — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

Sobota, 25. 11.: 16.15 Poročila — 16.18 Svet mladine — 16.45 Če ne bi bilo glasbe — 17.10 Knjižni kotiček — 17.40 Plesna šola — 18.40 Kaj vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Geibelstraße 27, televizijska igra — 22.05 Športni dnevniki — 22.55 Sami mriči v Las Vegasu, kriminalka.

Nedelja, 26. 11.: 15.30 Poročila — 15.35 Športna poročila — 16.35 Kralj prerije — 18.00 Pustolovščine dobrega vajaka Švejka, roman — 18.30 Veselje z glasbo — 19.00 Čas v sliki — 20.10 Kristijan in čas — 20.15 Sokratova smrt, televizijska igra — 21.40 Zvezda je utrla.

Ponedeljek, 27. 11.: 18.00 Francoščina — 18.30 Naša velika sestra, pripovedka — 19.00 Londonski dnevnik — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Med za kraljico — 21.05 Poštni predal 7000 — 21.15 Se še spominjate — 22.45 Bodočnost Avstrije, pogovor o istoimenski knjigi.

Torek, 28. 11.: 18.00 Angleščina — 18.30 Nočni kurir javlja — 19.00 Podoba Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Vaš nastop, prosimo — 21.00 Lepa jesen, ponovitev. Sreda, 29. 11.: 11.00 Vaš nastop, prosimo — 11.45 Se še spominjate — 17.00 Poročila — 17.05 Anzak in živali — 17.50 Kdo pomaga rokodelčiti — 18.30 Aktualna kultura — 19.00 Razmišljanje se obrestuje — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kdo sem — 21.00 Optimist 20. stoletja — 22.30 Inozemski odmevi.

Cetrtak, 30. 11.: 12.00 American Life and Literature — 18.00 Italijanshina — 18.30 Decembarski program — 19.00 Športni kalaidoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Najemnik — 21.55 150 let Akademije za glasbo in upodabljačo umetnost — 22.40 So knjige luksusa, diskusija.

Petek, 1. 12.: 11.00 Civilna korajža — 11.45 Divjak — 18.00 Francoščina — 18.30 Festival Kira — 19.00 Zeleni svet — 19.30 Čas v sliki — 20.15 K modri paleti — 21.50 Pospeševanje gradnje stanovanj na deželni ravni — 23.10 Jazz iz Amerike.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 25. 11.: 17.40 Vsako soboto — 17.55 Obzornik — 18.15 Mladinska igra — 19.15 Sprehod skozi čas — 20.00 Dnevnik — 20.40 Ljubozen, oh ljubozen — 21.40 Nekaj novega, nekaj starega — 21.55 Serijski film.

Nedelja, 26. 11.: 9.25 Poročila — 9.30 Poljudno znanstveni film — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Vijavaja — ringaraja — 11.30 Film za otroke — 18.30 Karavana — 19.10 Serijski film — 20.00 Dnevnik — 20.50 Magazin — 21.50 Lirika.

Ponedeljek, 27. 11.: 10.35 Ruščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 16.55 Poročila — 17.00 Mali svet — 17.25 Risanko — 17.40 Kje je, kaj je — 17.55 Obzornik — 18.25 Sodobno raziskovanje slovenskih narečij — 18.40 Sodobna medicina — 19.00 Znanost in tehnika — 19.15 Športni pregled — 19.40 Pravičarji — 20.00 Dnevnik — 20.40 Drama — 21.40 Predstavljajte si.

NOVICE IZ

SLOVENIJE

AMERIŠKA DRSDALNA REVIIJA V LJUBLJANI

Ljubljana bo v letošnji zimi za eno atrakcijo bogatejša. Komaj da bo končana mednarodna hokejska tekma, bo tivolska dvorana v Ljubljani sprejela v goste ameriško drsdalno revijo. Revija pod naslovom »Holiday on Ice« bo na ledu tivolske dvorane nastopala v času od 12. do 26. decembra vsak dan z eno predstavo. 12., 13., 16., 20., 22. in 23. decembra bodo predstave ob pol osmih zvečer, vse druge dneve pa ob petih zvečer. Vstopnice so v predprodaji pri vseh turističnih agencijah. V sporedu nastopa češki par Eva Romanova in Pavel Romanov, ki sta štirikrat zaporedoma osvojila naslov svetovnega prvaka.

ŽELEZARNE SLOVENIJE SE PRIPRAVLJAJO NA ZDRUŽITEV

Na poti razvoja medsebojnega sodelovanja za večjo učinkovitost na trgu so se pričele uprave železarne Jesenice, Ravne in Štore pri Celju pripravljati na združitev. V teku teh priprav je prišlo minuli teden do skupnega sestanka predstavnikov teh železarn, ki so ob navzočnosti predstavnikov izvršnega sveta SR Slovenije razpravljali o problematiki združitve. Imenovane železarne so pomemben faktor jugoslovanske industrije železa in jekla. Na nje je v prvem polletju 1967 odpadlo 29,3 % skupnega dohodka jugoslovanskih železarn in 31 % njihovega neto dohodka. Na številu prebivalstva, ki ga jugoslovanske železarne zaposlujejo, so te tri železarne udeležene z 28,7 odstotka. V primerjavi z letom 1966 je neto produkt na zaposlenega padel po vseh železarnah Jugoslavije. Po neto produktu so Ravne ostale še vedno na prvem mestu, medtem ko so Jesenice s Siskom na tretjem mestu, Štore pa s Smederevom na četrtem. Združitev teh treh železarn ne gre le v smeri združitve enotnega podjetja črne metalurgije, kakor združitev prakticirajo v Bosni in Hercegovini, marveč gre tukaj predvsem za horizontalno integracijo, za medsebojno sodelovanje.

IZVOZ ISKRE NARAŠČA

Jugoslovanski elektroindustrijski kombinat »Iskra« se na zunanjih tržiščih čedalje bolj uveljavlja. Oktobra je izvozil blaga v vrednosti 1.251.466 dolarjev, kar predstavlja vrednost 27 odstotkov celokupne vrednosti proizvodnje v tem mesecu. 71 odstotkov izvoženega blaga je šlo v zahodne države, 20 odstotkov v vzhodne države, 9 odstotkov pa v tako imenovano klirinško področje. Med izvoženim blagom je bilo največ avtomatskih telefonskih central, telefonskih aparatov, električnih števec, kinoprojektorjev, vrtilnih strojev, električnih motorjev in brivskih aparatov. V prvih 10 mesecih 1967 je Iskra izvozila blaga v vrednosti 6 milijonov dolarjev ali 156 milijonov šilingov.

TAM POVEČAL PROIZVODNJO AVTOMOBILOV

Tovarna avtomobilov Maribor je v oktobru povečala izdelavo avtomobilov za 24 odstotkov ali za 639 enot. Istočasno je število zaposlenih naraslo za 7 odstotkov, vrednost proizvodnje pa za 28 odstotkov ali za 10 milijard starih dinarjev. Močno je v oktobru narasla prodaja nadomestnih delov. Vrednost prodanih delov je znašala 9,3 milijarde dinarjev.

PRAVO ČASNO

mislite na božična in novoletna voščila, ki jih v obeh jezikih in bogati izbiri motivov že zdaj dobite v knjigarni

Celovec Wulfeng.

NAŠA KNJIGA

Torek, 28. 11.: 10.35 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 15.35 Madžarščina — 18.40 Film za otroke — 19.30 Obzornik — 20.10 NOB in današnji čas — 20.15 Koncert delavskih in revolucionarnih pesmi — 21.30 Pregled z delovca sonca — 23.30 Hokejska tekma CSSR-Svedska.

Sreda, 29. 11.: 9.50 Poročila — 10.00 Festival narodnih pesmi — 12.00 Dažela pelih kontinentov — 16.00 Tekmovanje v baksu za zlato rokavico — 17.00 Ne črna, ne bela — 17.45 Obzornik — 18.05 Podelitev nagrad AVNOJ-a — 18.35 Partizanska meditacija pionirjev — 18.50 20 milijonov — 19.25 Bosa pojdiva dekle obsorej — 20.00 Dnevnik — 20.40 Ekran na ekranu.

Cetrtak, 30. 11.: 16.25 Poročila — 16.30 Rožni pogovori — 17.15 Samac-Sarajevo, reportaža — 17.45 Letos nove žole — 18.00 Partizanska Anka, opera — 19.00 Dažurna ulica — 20.00 Dnevnik — 20.40 Balada v temi, drama — 22.10 Resna glasba.

Petek, 1. 12.: 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 17.05 Poročila — 17.10 Vaša križanka — 18.15 Mladinski koncert — 19.05 Tiskovna konferenca — 19.40 Potuješ, potuješ — 20.00 Dnevnik — 20.40 Važno je imenovati se Ernestom GIm.

NAJBOLJ ZANESLJIVO RASTOČA SADNA DREVESKA NUDI DOMAČA DREVESNICA

MARKO POLZER, pd. LAZAR pri Št. Vidu v Podjuni

Ribež, čestpla in maravelj polovična cena